

BIBLION

"HABENT
SUA
FATA
LIBELLI"

PUBLICAȚIE DE BIBLIOLOGIE ● APARE SEMESTRIAL ● ANUL I NR. 1/1993

IN MEMORIAM

DAN SIMONESCU

A sărbătorit - și am sărbătorit noi, toți - aniversarea celor 90 de ani ca un triumfător. Era triumful unei existențe utile, era triumful atingerii unui vîrf în cultură, într-un suîș deloc ușor, credincios lui însuși și cărții pe care o slujise. A reușit să-și înalțe edificiul crezului său cărțurăresc așa cum l-a proiectat: autor de operă monumentală, ctitor de disciplină bibliografică, cercetător permanent în literatura românească veche, creator de școală și discipoli, unic specialist al teoriei bibliografice.

Dar drumul s-a oprit aici, la piatra 90 a existenței sale! Și cu toate acestea el nu se poate transforma nicicînd în amintire, ci rămîne în eternitatea de gînd și de cuvinte. El este PROFESORUL generos, CĂRTURARUL cu reprezentative contribuții la patrimoniul spiritualității românești și universale, CERCETĂTORUL încărcat și pasionat de povara descoperirilor, BIBLIOTECARUL ce mîngîia cu privirea titluri de cărți rare.

Sînt cazuri - și istoriografia universală le-a consemnat - cînd poți rămîne în panteonul de valori și numai printr-o unică, fundamentală creație. Dacă profesorul docent D.S. ar fi semnat doar participarea la impunătoarea „Bibliografie românească veche” tot și-ar fi înscris numele printre personalitățile românești.

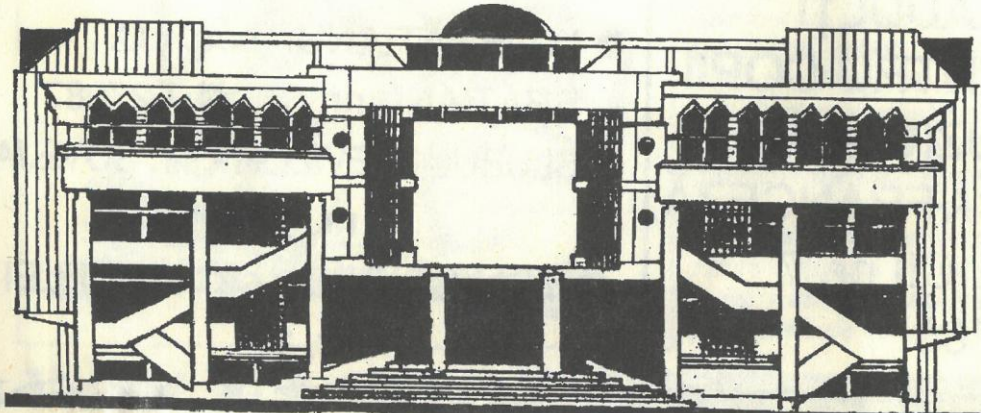
O viață închinată cărții, mesei de lucru, bibliotecii marilor umaniști, deopotrivă literaturii vechi, istoriei și culturii române moderne. O viață care a trecut, însemnînd un drum de trudă, însemnînd studiu profund, pedagogie la înalte cote etice. Și pentru preaplinul sufletului său respira cînd și cînd aerul sărat de la marginea mării, sau parfumul începuturilor din Cîmpulung Muscel.

La 90 de ani, profesorul Dan Simonescu este primit ca membru de onoare al Academiei Române, înaltul for recunoscînd și cinstind astfel valoarea bibliologului român.

Ce a însemnat pentru noi, elevii, studenții, doctoranzii săi? Era un model? Era omul de la catedră? Răspunsurile sînt ușor detectabile: era în același timp pasiune și energie, fidelitate și obiectivitate față de scriere, prețuire și venerație pentru inteligență. Era fascinant și copleșitor ca personalitate. Îi datorăm - mulți dintre noi - formația intelectuală, poate și sufletească, dar cu siguranță îi datorăm vraja pentru profesie, pentru documentare.

Fie ca darul primit pentru viață - introducere în știința cărții, fie ca recunoștința mea pentru profesorul care mi-a condus teza de doctorat, să constituie un gînd pentru nemurire.

Constanța CĂLINESCU

UN NOU TEMPLU AL CĂRȚII

Principala bibliotecă publică a teritoriului dintre Dunăre și Mare are peste șazeci de ani de existență, perioadă în care s-au depus eforturi generoase pentru tezurizarea înțelepciunii umane, în slujba culturii la Pontul Stîng, eforturi ce au fost presărate cu împliniri, dar și cu destule neajunsuri, pe care generațiile de bibliotecari ce au slujit această oficină a culturii românești, au trebuit să le facă față cu multă dăruire și profesionalism.

Dacă biblioteca și slujitorii ei au reușit să treacă numeroase greutăți, una nu a putut-o depăși, aceasta marcîndu-i întreaga existență: lipsa unui sediu propriu, adecvat cerințelor sale specifice de organizare științifică a potențialului informațional pe care l-a posedat în diferitele etape ale dezvoltării sale istorice. Pînă în momentul de față această instituție-tezaur a culturii din Dobrogea a trebuit să se mute, de zeci de ori, în locuri ce i-au impus, de fiecare dată, o altă organizare, pentru că nici un sediu ce i s-a atribuit n-a corespuns necesităților de depozitare și valorificare a întregului patrimoniu pe care îl avea în dotare. Așa se face că, în momentul de față, biblioteca e în situația de a-și găsi un alt adăpost - sperăm că acesta va fi ultimul, într-un local construit de astă dată special pentru ea.

Noul local al Bibliotecii Județene Constanța, situat în str. Mircea cel Bătrîn, în vecinătatea Institutului de Marină Civilă din Constanța, a cărui fundație a fost deja turnată, va fi o clădire monumentală formată din: subsol, demisol, parter și două etaje.

Depozitul general, amplasat la demisol, va avea o capacitate de peste un milion de volume - cărți și publicații periodice, suficientă pentru o dezvoltare de peste 50 de ani de activitate!

Lectura se va asigura prin intermediul sălilor specializate pe domenii de activitate (sală de științe sociale, filologie, beletristică, sală de știință și tehnică, sală de medicină-biologie, sală de audiții muzicale); aceste săli de lectură vor putea fi utilizate de 300 de persoane concomitent.

Pentru informarea rapidă a cititorilor asupra conținutului publicațiilor, noul sediu va dispune, la parterul clădirii, de o sală a cataloagelor și de expoziții. În apropierea acestora se va organiza o sală de lectură pentru ziare și reviste.

Pentru rezolvarea rapidă a cererilor cititorilor, fiecare sală de lectură va dispune de un depozit auxiliar, în care se va găsi literatura de referință a domeniilor respective și noutățile din ultimii trei ani.

În vecinătatea sălilor de lectură este amplasată aula, ce va avea o capacitate de 300 locuri, unde se vor desfășura acțiuni de prezentare a cărților și autorilor, precum și alte reuniuni și simpozioane culturale-științifice, intrucît ea va fi dotată cu cabină de proiecții și cabine de traducere.

În noul sediu vor funcționa și secția de împrumut la domiciliu și secția pentru copii, care vor avea la dispoziție etajul I al clădirii, fapt ce va facilita o valorificare eficientă a potențialului informațional și uman de care dispunem. Aceste compartimente de importanță vitală pentru o bibliotecă publică, vor avea la dispoziție săli pentru expunerea la raft a literaturii, depozite-anexă pentru dublete, iar secția de copii, o sală de lectură cu circa 80 locuri.

Fiind vorba de o clădire care conservă și valorifică publicații diverse (ca formă și înmagazinare a informațiilor) s-a avut în vedere asigurarea unor condiții optime de umiditate, aerisire, luminozitate.

Proiectul încearcă să rezolve posibilitatea de comunicare și transmitere operativă a informațiilor și publicațiilor din depozite către sălile de lectură și invers, precum și înregistrarea împrumuturilor de cărți la domiciliu cu aparatură automatizată cît mai puțin complicată, dar în același timp rapidă și fiabilă, avîndu-se în vedere că activitatea se va desfășura într-o clădire mare, cu mii de publicații în circuit, cu sute de cititori răspîndiți în numeroase săli de lectură specializate și în secțiile de împrumut.

Compartimentelor de specialitate ale bibliotecii li s-au rezervat, în desfășurarea construcției, spații adecvate în concordanță cu circuitul firesc al proceselor biblioteconomice, urmîndu-se realizarea unor parcursuri cît mai scurte între achiziție și stocarea informațiilor la locurile lor de folosire (săli de lectură, împrumut, depozit).

Pentru serviciile auxiliare s-au prevăzut spațiile necesare laboratoarelor și atelierelor (laborator pentru igienă și restaurare; laborator foto; laborator de imprimări fonice; laborator electronic - atelierelor de: multiplicare; legătorie; mecanică - lăcătușerie; electric și tîmplărie).

Avînd în vedere faptul că biblioteca va fi frecventată zilnic de sute de persoane, multe dintre ele zăbovind în clădire timp îndelungat pentru studiu și lectură, la parterul clădirii s-a prevăzut amenajarea unui bufet, iar la nivelul fiecărui etaj sunt prevăzute spații de odihnă și locuri pentru agrementare (vizionarea programelor T.V., casete video, lectura presei zilnice etc.).

Planurile sînt generoase. Noul sediu al Bibliotecii Județene Constanța, cînd se va termina (construcția deși a demarat în urmă cu un an, înaintează însă, destul de încet, din lipsa fondurilor necesare) va fi un edificiu al spiritualității românești și universale, unde generațiile de azi și de mîine, vor putea găsi prin munca studiului, a cercetării și lecturii răspunsul la întrebări cum sînt: Ce să facem?, Cum să facem?, Cît să facem? pentru binele națiunii române și al fiecăruia dintre noi.

Desigur, efortul financiar este enorm - mai ales acum - dar el va fi amortizat în timp cu avantajele pe care unii nu le întrevăd sau poate nu vor să le evalueze așa cum se cuvine.

Eu sînt un optimist și cred că nu peste mult timp acest templu al cărții va fi o realitate a generației noastre și o mîndrie a tuturor celor ce au pus umărul la înfăptuirea lui.

Biblioteca Jud. C-tin
Nr. Inv. 61.140
194

Dumitru CONSTANTIN-ZAMFIR

REVISTA „BIBLIOTECA” 45 DE ANI DE EXISTENȚĂ

Revista *Biblioteca* și-a sărbătorit anul acesta, în luna iunie, 45 de ani de existență, demonstrând o dată în plus importanța sa rol în viața culturală a României. De-a lungul timpului, ca singură revistă de specialitate, ea a reflectat evoluția bibliologiei românești, promovând tradițiile acestei profesii și, deopotrivă, progresele disciplinei biblioteconomice în lume.

Din păcate, existența revistei a fost traversată de numeroase evenimente neplăcute, legate de încercări de desființare - chiar în 1973 - când aniversa 25 de ani de apariție - pentru că era incomodă, pentru accentuata valoare profesională pe care o demonstra.

Aniversarea din 1993 reprezintă deci un plăcut moment, dar și o încercare de bilanț de activitate de aproape jumătate de veac. Numărul 5 al „Bibliotecii”, dedicat în întregime evenimentului, condensează păreri, aprecieri privind publicația, venite de la distinși oameni de cultură ori de la bibliotecari, pentru care unica revistă de specialitate a constituit un punct de reper. Printre cei care adresează un cuvânt bun redacției se numără: președintele Academiei Române, Mihai Drăgănescu, prof. univ. dr. Cătălin Zamfir, membru corespondent al Academiei, prof. Ioan Drăgan, directorul Institutului de Sociologie al Academiei Române, criticul Henri Zalis, Profira Sadoveanu, Alexandru Talex.

Emoționant, în paginile sale, se dovedește a fi manifestul pe care „Biblioteca” îl publică; cităm:

„Biblioteca e locul unde se fac și se determină destine - individuale și naționale.”

În numele acestor mari adevăruri, revista „Biblioteca” adresează un apel de rațiune și suflet, de înțelegere și responsabilitate, către toate forțele și organismele guvernamentale, politice și civice, către cei care proiectează destinul țării și cei care fac legile, către oamenii de cultură, artă, știință și din învățământ, crediți cu stimă și încredere de națiune, pentru a face din promovarea instituției bibliotecare o mare cauză națională, recunoscându-i-se ei - și deopotrivă celor ce o slujesc - rolul esențial pe care îl au de îndeplinit întru devenirea Patriei și a Neamului.”

Revista „Biblioteca” a organizat, la acest moment aniversar, o sesiune de comunicări, desfășurată sub patronajul Ministerului Culturii.

Deschiderea festivă a sesiunii a avut loc în ziua de 10 iunie a.c. la A.G.I.R (Asociația Generală a Inginerilor din România).

Au adresat cuvânt de salut d-na Zenovia Niculescu, consilier prezidențial, din partea președintelui României, dl. Ion Iliescu, dl. Mihai Golu - Ministerul Culturii, dl. dr. Ion Stoica - director de onoare al revistei „Biblioteca”, director general al Bibliotecii Centrale Universitare București, dl. Alexe Rău - director general al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, dl. dr. Constantin Schiffirnet, director, Direcția Bibliotecii din Ministerul Culturii.

Au prezentat felicitări colectivului redacțional de asemenea: dl. Mihai Petrescu, șeful Serviciului Bibliotecii din Ministerul Învățământului, dl. Radu Dan Popescu, director, Biblioteca Centrală a Universității Politehnice București, precum și dl. Nedelcu Oprea, director, Biblioteca „V. A. Urechia” Galați, dl. Dumitru Constantin-Zamfir, director, Biblioteca județeană Constanța, dl. Traian Brad, director, Biblioteca județeană „Octavian Goga” Cluj.

Entuziasmul, profesionalismul și, nu în ultimul rând, abnegația doamnei Ioana Lupu, redactorul șef al revistei, au dat manifestării, pe tot parcursul ei, o ținută aparte.

Biblioteca a oferit și premii fidelilor ei colaboratori pe o perioadă îndelungată; printre premiați, dl. Dumitru Constantin-Zamfir, director Biblioteca județeană Constanța.

Prin intermediul revistei, doamna Profira Sadoveanu a oferit premiul pentru cel mai vechi bibliotecar comunal cu studii de specialitate, care a revenit unui coleg din comuna Vinători, județul Neamț.

În după-amiaza zilei de 10 iunie, lucrările s-au desfășurat în plin la Biblioteca „M. Sadoveanu”. Desigur este foarte dificil de evidențiat un număr de lucrări. Vom reține doar intervențiile a doi oaspeți de peste hotare: prof. Patty Larsen din S.U.A.: *Impresii despre bibliotecile din România după un an și dr. Albert Böckhorst din Olanda: Tehnologia comunicării și informației.*

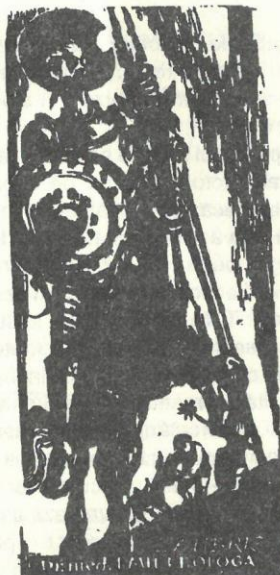
A doua zi a lucrărilor sesiunii (11.06.1993) au fost constituite două secțiuni: 1. Tradiție și modernitate în activitatea de bibliotecă, desfășurată la Biblioteca Națională - Colecții Speciale și 2. Biblioteca - față-n față cu cititorii ei.

Desfășurată sub semnul profesionalismului, sesiunea a adus față-n față generații mai vechi și mai noi de bibliotecari doritori de a demonstra rolul acestei instituții de cultură în societatea contemporană.

Dorim și noi, bibliotecarii conștanțeni, o viață cât mai lungă revistei, felicităm colectivul redacțional și spunem într-un glas cu colegii noștri de breaslă:

Vivat, Crescat, Floreat!

C.-M. A.

UN DEZIDERAT: AUTOMATIZAREA BIBLIOTECII TOMITANE

Construirea unui nou sediu pentru Biblioteca județeană Constanța trebuie urmată îndeaproape de realizarea unui sistem informatic integrat care să automatizeze funcțiile specifice acestui domeniu.

Având în vedere diversitatea problemelor ce trebuie rezolvate, volumul mare de date precum și posibilitățile limitate de achiziționare a echipamentului de calcul corespunzător, se impune realizarea sistemului pe etape. În cadrul fiecărei etape, se va încerca abordarea acelor funcții care concură la rezolvarea problemelor din cadrul unui anumit serviciu sau compartiment de activitate. Amintim aici funcțiile generale specifice activității de bibliotecă pe care sistemul informatic trebuie să le realizeze: catalogare; accesul publicului la catalog; controlul asupra catalogului; accesul la colecții specifice; achizițiile; controlul circulației materialului bibliografic; controlul inventarului; evidența periodicelor; căutări specifice; cuplarea la rețeaua națională.

Sistemul trebuie să permită desfășurarea activității în cele mai bune condiții. Ținând cont de numărul mare de titluri precum și de ritmul de completare a fondului prin achiziții, este necesar un echipament puternic, având capacitate mare de stocare, fiabil și care să asigure protecția datelor.

Un studiu asupra resurselor hard necesare pentru desfășurarea activității în condiții optime a evidențiat trei variante de dotare: 1. rețea de PC-uri; 2. calculatorul IBM-AS/400; 3. calculatorul IBM-RISC/6000.

Se impun câteva considerații privind avantajele și dezavantajele celor trei soluții (facem abstracție de preț, deși în condițiile actuale este cel care va influența în primul rând opțiunea pentru o anumită variantă): 1. Avantajul rețelei de PC-uri constă în faptul că datorită resurselor financiare limitate, investiția se poate realiza în etape succesive: proiectarea rețelei (dimensionare, amplasamente, necesități); achiziționarea file-serverului; achiziționarea softului de rețea și a accesoriilor de rețea; achiziționarea workstation-urilor; implementarea rețelei. Dezavantaj: există posibilitatea de reducere a vitezei de lucru dacă lucrează simultan mai mulți utilizatori la aceeași bază de date. 2-3. La calculatoarele IBM-AS/400 și RISC/6000 fiabilitatea este garantată. În plus prezintă avantajul că se poate porni de la o configurație minimă ce poate fi dezvoltată pe parcurs. Se recomandă la baze de date având peste 100.000 de înregistrări, viteza de prelucrare a informațiilor fiind mare. Nu există pericolul de blocare a sistemului la accesul simultan a mii de utilizatori la aceeași bază de date. Permite cuplarea unor modemi în vederea transmisiei datelor la distanță. RISC/6000 prezintă facilități grafice ceea ce permite și prelucrări grafice. Pentru a avea posibilități grafice, AS/400 trebuie cuplat cu PS/2.

În ultima instanță opțiunea pentru o anumită variantă de dotare va depinde în cea mai mare măsură de resursele financiare. Pornind însă de la dotarea actuală și de la softul disponibil, încercarea de a introduce calculatorul în activitatea zilnică a bibliotecii ridică probleme deosebite. Este vorba, în primul rând, de capacitatea mică de stocare a informațiilor, de imposibilitatea lucrului în regim multiutilizator, de incertitudinea în privința posibilităților de dotare în viitor. Dar începutul trebuie făcut și de aceea am abordat, în prima etapă, problemele legate de catalogarea cărților.

Am stabilit o structură a bazei de date având în vedere cimpurile existente în fișa conform descrierii bibliografice internaționale standardizate (ISBD), precum și cimpuri specifice legate de distribuția pe filiale, descriptori, aspecte vizând Bibliografia Dobrogei.

Introducerea datelor se va face pe baza formatelor de ecran de către personalul fiecărui compartiment pe măsură ce materialul parcurge drumul achiziției, evidență, catalogare. Acest lucru permite familiarizarea cu tehnicile informatice a celor implicați în proces, ceea ce va avea un efect pozitiv atunci când vom putea spune că s-a realizat informatizarea Bibliotecii județene Constanța.

Subliniem faptul că pentru fiecare compartiment, formatul ecran va conține doar cimpurile a căror completare intră în sarcinile personalului respectiv.

Odată introduse, datele vor putea fi utilizate atât de personalul bibliotecii cit și de public. Accesul la informații se va face diferențiat pentru diverși utilizatori: accesul publicului; accesul personalului specializat la funcții specifice; accesul personalului la bazele de date pentru punerea la zi a datelor; accesul la colecția de carte rară.

Criteriile de căutare sînt diverse: autor, titlu, domeniu de cunoștințe, CZU, subiecte, date privind publicația, descriptori și alte cuvinte cheie precum și combinații de chei în funcție de necesități.

Pentru a evita aglomerația la consultarea cataloagelor este nevoie de acces rapid la date. Acest lucru se realizează prin algoritmi de căutare eficienți, prin organizarea informațiilor în mai multe baze de date precum și prin instalarea unui număr suficient de terminale.

Modulul ce va fi abordat într-o etapă următoare se referă la evidența primară (crearea unui registru de mișcare a fondului de carte automatizat). Acesta va avea influență asupra operativității introducerii și tipării informației cu privire la intrările și ieșirile de publicații și va realiza controlul corectitudinii introducerii datelor.

Se va continua cu urmărirea controlului circulației cărților pe calculator, creîndu-se astfel posibilitatea de a cunoaște în orice moment situația cărților în depozit, în sălile de lectură, la secțiile de împrumut. Se va putea obține rapoarte privind împrumuturile, restanțele, procentele de pierderi din totalul publicațiilor puse în circulație. Acest lucru poate avea impact asupra politicii de gestionare a fondului de carte. De asemenea o urmărire pe domenii a împrumuturilor poate influența alocarea fondurilor pentru achiziționarea de carte.

Automatizarea oferă posibilitatea cunoașterii cu exactitate a stocurilor existente la un moment dat după diverse criterii.

Probleme similare cu cele pentru cărți se vor putea rezolva treptat și pentru restul de materiale ce intră în patrimoniul bibliotecii.

În concluzie, se poate vorbi de informatizarea bibliotecii în condițiile în care atît dotarea cu echipament de calcul cit și softul destinat să realizeze funcțiile bibliotecii vor fi cele corespunzătoare necesităților. În caz contrar, nu putem vorbi decît de primii pași pe drumul mult dorit al automatizării.

Niculina PETRUESCU

Publicația este ilustrată cu piese „ex-libris” din colecția dr. med. Emil Bologa din Brașov, donată Bibliotecii Județene Constanța

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ CONSTANȚA FOND DE PUBLICAȚII: 530.000 VOL. (CĂRȚI, ZIARE, REVISTE)

- SĂLILE DE LECTURĂ
str. MUZEELOR nr. 23,
tel. 616245
- SECȚIA DE ÎMPRUMUT
PENTRU ADULȚI
- SECȚIA PENTRU COPII
- SECȚIA MUZICALĂ
- BIBLIOTECA FRANCEZĂ
bd. REPUBLICII nr. 7
bis., tel. 613735

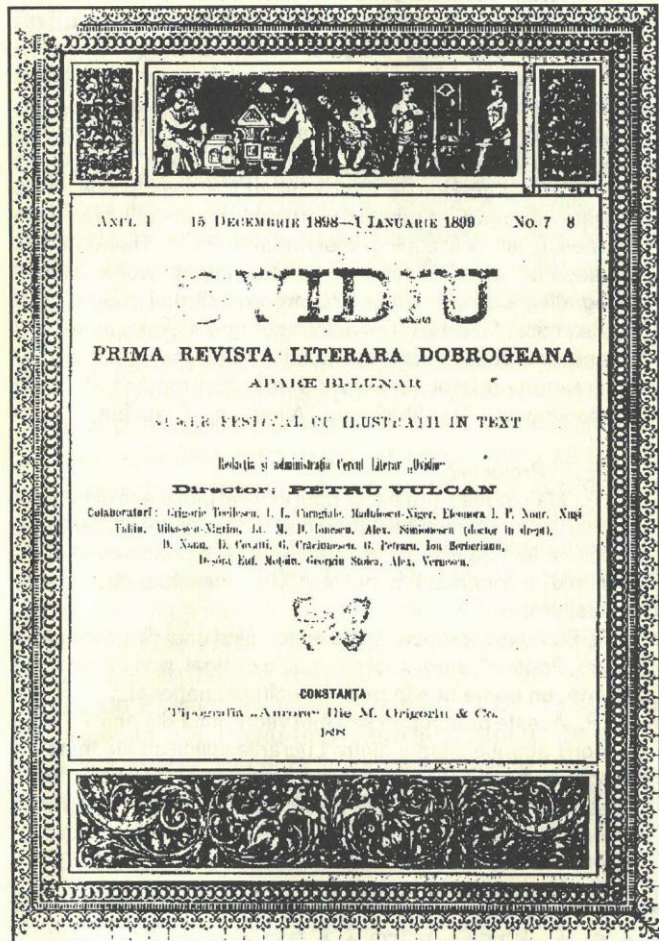
FILIALE:

- IZVOR - str. IZVOR nr. 23
telefon 660508
- ȘCOALA 40 - str. PELICANULUI
nr. 2
- I.C. BRĂTIANU - șos. I.C.
BRĂTIANU nr. 64, tel. 627087
- CLUBUL ELEVILOR - str. SOVEJA
nr. 17
- TOMIS NORD - str. CIȘMELEI
nr. 13

ANIVERSĂRI DOBROGENE

95 DE ANI DE LA ÎNFIINȚAREA CERCULUI LITERAR „OVIDIU”

PRIMA BIBLIOTECĂ PUBLICĂ LA CONSTANȚA

Aspirația spre cultură, spre ridicare spirituală a locuitorilor dintre Dunăre și mare a fost o permanentă și, azi, ne gândim cu admirație că, în urmă cu un secol, după ce o mișcare culturală remarcabilă, inițiată de prefectul Remus Oprescu, s-a finalizat prin ridicarea, în bronz, a statuii poetului Ovidiu (1887), simbol al latinității în acest colț de țară, alți intelectuali cu aleasă simțire românească (având în frunte pe scriitorul și publicistul Petru Vulcan), au fondat la Constanța (1898) un cerc literar, o bibliotecă publică și o revistă, care, chiar dacă nu au rezistat în timp, au constituit o faptă culturală de răsunet național.

De reținut că în comitetul de direcție al cercului literar, care a primit denumirea de „Ovidiu”, au făcut parte, onorific, mari personalități ale vremii: Grigore Tocilescu (savant care a trudit pentru reconstituirea monumentului Tropaeum Traiani) - președinte, I.L. Caragiale, B.P. Hașdeu și alții. Ca răspuns de a face parte din comitetul asociației culturale tomitane, I.L. Caragiale scria: „Fiți siguri, iubiți confracți, că nu voi ezita de a-mi da concursul, potrivit mijloacelor mele, la dezvoltarea bunei și folositoare instituții culturale românești pe care ați fondat-o în fostul Tomi”. Menționăm că marele scriitor va sprijini activ cercul, venind la Constanța pentru a susține conferințe de culturalizare.

Pentru a fonda o bibliotecă ce se dorea „universală”, comitetul face apeluri pentru donații financiare ori de carte către numeroase persoane particulare și instituții din Constanța și din țară care, în cele mai multe cazuri au sprijinit inițiativa tomitană fie cu bani, fie cu publicații dintre cele mai diverse. Astfel, în câteva luni, colecțiile de publicații ajung la circa 2.000 volume. Biblioteca începe curînd a fi frecventată nu numai de membrii cercului literar ci și de alți locuitori ai urbei, dornici de a se instrui, astfel că se hotărăște transformarea ei în bibliotecă publică.

Inaugurarea a avut loc la 8 septembrie 1898, într-un cadru festiv și, fapt notabil, a fost trimisă o scrisoare municipalității din Sulmona (Italia), orașul natal al poetului Ovidiu.

La aceeași dată apare și numărul 1 al revistei „Ovidiu”, primul mensual literar dobrogean, cu o ținută editorială și grafică remarcabilă. Prin schimb de exemplare cu alte publicații din țară realizat de revistă, fondul bibliotecii s-a îmbogățit cu periodice ca „Pagini literare”, „Courier de Roumanie” (București), „Viltorul” (Iași), „Familia” (Oradea) etc., precum și cu numeroase volume primite la redacție de la autori pentru recenzare ori semnare. Știm, de asemenea, că biblioteca s-a îmbogățit cu volume donate de familia poetului Traian Demetrescu.

Colecțiile bibliotecii ajung să numere peste 3.500 de volume (fond foarte important, la o populație de numai zece mii locuitori, cit avea Constanța la finele veacului trecut). Un funcționar din port făcea oficiul de bibliotecar, care a alcătuit un catalog și a organizat cărțile pe domenii de cunoștințe. În 1899, biblioteca era deschisă publicului de la orele 9 la 11 și de la 20 la 22. Într-un an de la înființare, biblioteca a reușit să împrumute 3.000 volume, fără a mai pune la socoteală cărțile consultate la sediu. Din păcate, între membrii Cercului literar s-au ivit disensiuni care au culminat cu demisia lui Petru Vulcan - spiritus rector al mișcării - fapt ce antrenează închiderea bibliotecii și risipirea fondurilor de carte. Acest lucru nu ne împiedică totuși de a afirma că, prin bogăția colecțiilor sale, prin activitatea susținută - deși vremelnic - și mai ales prin caracterul său public, Biblioteca Cercului literar „Ovidiu” din Constanța a fost prima inițiativă tomitană de instituționalizare a lecturii, pînă la fondarea, în 1931, a Bibliotecii municipale.

Evident, acest eveniment a fost receptat la adevărata lui semnificație culturală, iar în 1973, cînd s-au împlinit 75 de ani de la manifestarea sa, Biblioteca Județeană Constanța a organizat un simpozion național, care a consemnat data de 8 septembrie 1898 ca un moment memorabil în istoria bibliotecilor românești.

Constantin CIOROIU

100 DE ANI DE LA ÎNFIINȚAREA ȘCOLII NORMALE DIN CONSTANȚA

ANUARUL ȘCOLII NORMALE (1921-1922) UN VALOROS DOCUMENT ISTORIC

Motto

Școlile normale „păstrează, ca într-un templu, tot ce constituie partea caracteristică a unui neam (...)”
S. Mehedinți, Altă creștere

Încă de la început, îndrăznim să afirmăm că valoarea acestui anuar (apărut la Constanța, în 1923), deși școlar (în esență, structurat clasic), de format mic (15/22 cm) și cu numai 77 de pagini - depășește mult sfera de interes a școlii noastre - astăzi, centenară - sau a învățămîntului dobrogean. Filele sale conțin referiri, directe sau indirecte, la evenimente deosebit de însemnate din istoria neamului românesc sau la varii aspecte ale vieții social-politice, culturale etc.

Dorim să prezentăm, succint și așa cum reies din anuar, două modalități esențiale de slujire a Țării de către Școala Normală din Constanța.

Astfel, în Istoricul Școlii Normale, Gh.D. Petrescu, ilustru profesor de istorie și inimos director, după ce marchează necesitatea și începuturile „Școlii Normale de Învățători și Institutori” - înființată în octombrie 1893, prin străduința Omului și Patriotului Ion Bănescu, care i-a fost și primul director, dă „viață” anilor de muncă, renunțare și jertfă a apostolilor neamului - învățătorii - pentru renașterea și înălțarea acestor strămoșești ținuturi românești de la „Marea cea Mare”. Mobilizatoare și plină de speranțe a fost vizita regelui Carol I, în septembrie 1895, însoțit de Take Ionescu, ministrul „instrucțiunii” și generalul Poenaru, ministru „de război”, „care au rămas pe deplin mulțumiți, regele felicitînd pe director de felul cum a găsit școala”. (p.3) „Dacă nu s-ar fi săvîrșit acest pas greșit (desființarea temporară a școlii, în 1896 n.n.) - scrie cu durere Gh.D. Petrescu -, dacă școlile normale ar fi funcționat paralel cu cele secundare (...), desigur că astăzi atît în Dobrogea, cît și în toată țara, starea învățămîntului primar și, deci, cultura poporului ar fi fost mai înfloritoare (...)”. (p.5) Totuși, o urmare pozitivă a avut: majoritatea profesorilor Școlii Normale va forma corpul didactic al gimnaziului

„Mircea cel Bătrîn”, creat la data desființării școlii. (p.4): liceul „Mircea”, după cum se cunoaște, va ajunge să fie considerat unul dintre cele mai bune din țară.

Slujitorii școlii și elevii lor vor fi, ca și în alte momente decisive ale istoriei moderne, în primele linii ale fronturilor războiului la sfîrșitul căruia ne vom împlini idealul național. De fapt, printre primii Eroi ai Războiului pentru Întregire Națională, a celor sacrificați pe Altarul Patriei și al Marii Uniri au fost elevii - cercetași, aflați la datorie, Predescu Aurel - „normalist”, Buzatu Alexandru și Crăcană Constantin - „L.M.B.”-iști, care au fost ucși de bombele aruncate de aviația inamică, în dimineața zilei de 20 august 1916, asupra clădirii Școlii Normale, transformată în spital militar (p.12).

Acestor prime jertfe le vor urma și altele, din rîndul colegilor plecați pe front, direct de pe băncile școlii, sau ale profesorilor lor. În anuar, în dreptul numelui remarcabilului profesor de științe ale naturii, Onoriu Mironescu, se menționează că a fost „rănit în luptele de la Turtucaia, apoi comandant de batalion la Mărășești”, bravura lui, de toți recunoscută și apreciată, a fost consacrată de autoritățile militare prin acordarea a mai multor decorații. Tot el va fi cel care, în calitate de director, imediat după război, în condițiile în care „localul a fost complet devastat”, a avut „de luptat cu greutatea pe care numai energia și tenacitatea D-sale au știut să le învingă”. (p.14)

Și numai din aceste rînduri se poate concluziona: chintesența istoriei Școlii Normale este înălțarea prin jertfă.

Constantin VITANOS.

COLECȚII CONSTĂNȚENE

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII „OVIDIUS”

- Interviu cu domnul Ioan Popișteanu, directorul bibliotecii -

REP.: Domnule Ioan Popișteanu, Biblioteca Universității „Ovidius” este a doua ca mărime din Dobrogea (după Biblioteca Județeană Constanța): care este potențialul ei informațional?

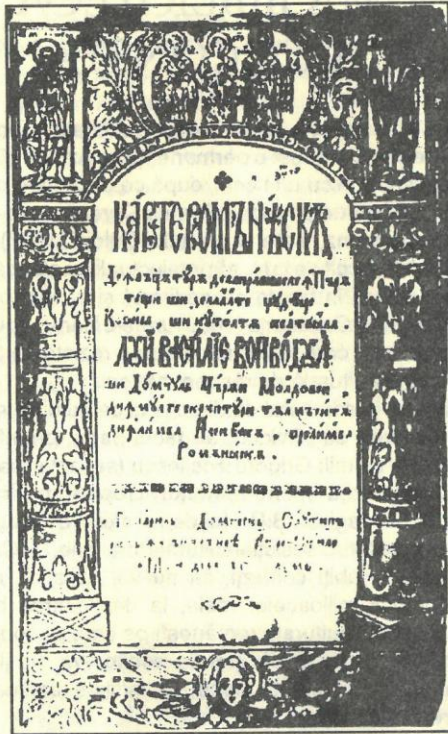
I.P.: Biblioteca universității, care are un profil enciclopedic, poate pune, azi, la dispoziția studenților și cadrelor didactice, circa 500.000 de volume (cărți și periodice), un puternic fond de referință și lucrări de specialitate fundamentale (foarte multe dintre ele provenind din străinătate). După Revoluție, colecțiile noastre s-au îmbogățit, fie prin donații directe (S.U.A., Franța - universitățile din Metz și Brest), fie prin transfer de donații de la Biblioteca Centrală Universitară din București, dar și printr-o politică de achiziții orientată spre specificul facultăților noastre.

REP.: Cum și-a putut forma biblioteca un profil enciclopedic, știut fiind că ea a slujit mulți ani un învățământ tehnic?

I.P.: A fost posibil deoarece, înainte, a funcționat ca bibliotecă a fostului Institut Pedagogic de 3 ani, cu facultăți umaniste; de fapt, în deceniul al șaptelea s-au pus bazele profilului enciclopedic al bibliotecii noastre. Până în anul 1981, când a cunoscut culmea dezvoltării sale, biblioteca și-a constituit un valoros fond de publicații, cu care se poate mândri orice mare instituție de acest fel. Câtă vreme au apărut *Lucrările științifice* ale institutului, am efectuat un fructuos schimb de publicații cu aproape 180 de parteneri din centre universitare din lume. După 1981 însă, până la Revoluție, biblioteca a cunoscut o dureroasă perioadă de recul, fiind momente când însăși existența i-a fost amenințată.

REP.: Când și în ce împrejurare ați devenit directorul acestei bibliotecii?

I.P.: Am preluat conducerea bibliotecii institutului tomitan absolut întâmplător. La terminarea facultății de biblioteconomie, ministerul m-a repartizat în Capitală. Ulterior, am fost convins (prin insistențele regretatului bibliolog și dascăl dr. Corneliu Dima Drăgan) să vin la Constanța. Asta s-a întâmplat în 1968. Biblioteca avea un fond de circa 40.000 volume, dar jumătate era uzat moral. Nu existau colecții de periodice. Practic, trebuia

să iau totul de la capăt. Profesorii noștri, din lipsă de cărți și reviste luau mereu și mereu calea Bucureștilor.

REP.: Presupun, deci, că ați fost sprijinit de corpul profesoral...

I.P.: Neîndoiește. Trebuie să știți că institutul constănțean se bucura de un corp profesoral de elită cu o mare deschidere și intelectuală și sufletească, format, în bună parte, din cărturari

valoroși, dar marginalizați, din motive politice, firește, ca L. Săveanu, N. Mihăilescu, Petrescu-Burlou, M. Peahă, Vladimir Iliescu, Cornel Regman, Enache Puiu, în frunte cu profesorul Borcea, rectorul institutului. Însă nu am fost înțeles tocmai de cine răspundea de acest sector: prorectorul, un dascăl constănțean, om deosebit dotat în specialitatea lui.

REP.: Cunoaștem că biblioteca posedă, în afara fondului de publicații destinat studiului curent, și colecții rare, bibliofile. Cu cine ați colaborat pentru constituirea acestor colecții?

I.P.: Avem exemplare ale unor titluri de mare interes pentru cultura românească: *Carte românească de învățătură*, Iași, 1643, *Noul Testament*, Bălgrad, 1648, renumita carte a lui Bonfinius, cu referiri la originea poporului român, *De Rerum Ungaricum decades*, o carte cu autograful lui Ion Creangă, numeroase ediții princeps, ediții cu autograful autorilor. În această muncă am folosit, fructuos, relațiile personale din vremea studentiei. Îndrumător de marcă mi-au fost foștii profesori de facultate, cărturari de prestigiu, precum regretatul savant Dan Simonescu, istoricul bibliografiei române, Barbu Theodorescu, fost secretar al lui Nicolae Iorga sau împătimitul în studiul bibliografiei, Corneliu Dima-Drăgan, amintit mai înainte, apoi marele anticar M. Enescu ori neîntrecutul colecționar care a fost N. Vasilescu-Capsali. Astfel am putut intra în posesia bibliotecilor care au aparținut unor personalități ale culturii române: Pompiliu Constantinescu, N. Mihăileanu, Alexandru Claudian, Costa-Foru.

REP.: Proiecte?

I.P.: Mă gândesc, firește, la noul local al bibliotecii din viitorul campus universitar tomitan, proiectat într-o viziune modernă, cu servicii de lectură computerizate capabile să acopere cererile de studiu și informare a peste 10.000 de studenți și cadre universitare.

REP.: Aveți și preocupări de editor, fiind unul dintre directorii Editurii „Pontica”, care, deși nouă, și-a câștigat, prin cărțile puse pe piață, un nume bun în peisajul editorial național...

I.P.: Aceste preocupări sînt mai vechi, încă din anii '70, când am îngrijit apariția citorva dintre *Lucrările științifice* ale Institutului pedagogic. Acum lucrez în colaborare cu omul de carte C. Em. Bucescu la o ediție completă Radu Gyr, un scriitor remarcabil, pe nedrept ignorat în anii postbelici.

MUZEUL DE ARTĂ POPULARĂ CONSTANȚA

În peisajul cultural constănțean, Muzeul de artă populară, instalat în clădirea fostei primării constănțene, apoi a Poștei (clădire declarată monument de arhitectură, proprietate a municipiului, renovată de către acesta în anii 1981-1990), se manifestă ca o instituție cu o puternică marcă individuală, ca un veritabil centru al valorificării tradiției artei populare românești.

Specificul Constanței, de oraș turistic internațional, a determinat importanța deosebită a muzeului ca un spațiu de sinteză a artei populare românești. S-a avut în vedere și faptul că turistul care lua contact cu colecțiile noastre își forma o imagine care trebuia să fie globală pentru spiritualitatea poporului român. Iată de ce am depășit aria geografică a Dobrogei pentru a ne extinde la o paletă multidiversificată în peisajul etnografic din toată țara.

Colecțiile muzeului sînt constituite pe principalele genuri ale artei populare (ceramică, lemn, metal, port popular, podoabe, scoarțe, textile, broderii, mobilier țărănesc etc.). Sunt deci prezentate, în actuala expoziție, splendide obiecte de folosință în viața cea de toate zilele, transfigurate de geniul creator al poporului în opere de artă, formînd o unică și de neuitat geografie și istorie a pămîntului și oamenilor țării.

Săliile de ceramică cuprind piese reprezentative pentru toate centrele de olărit din țară, diferite ca formă și de o mare varietate a motivelor ornamentale. Sunt prezente centrele: Rădăuți, Marginea (Moldova); Horezu, Vlădești (Vilcea); Oboga (Olt); Biniș, Birsa (Banat); Valea Izei, Vama-Oaș, Făgăraș, Birgău (Transilvania). Expunerea este completată cu fotografii ce ilustrează etapele de lucru: tehnica modelării vaselor, a ornamentării, planșe pentru repertoriul motivelor decorative.

Îndelungata tradiție a prelucrării artistice a lemnului este prezentă într-o sală specială artei lemnului ca de altfel și arta metalului cu specificul său, în alta.

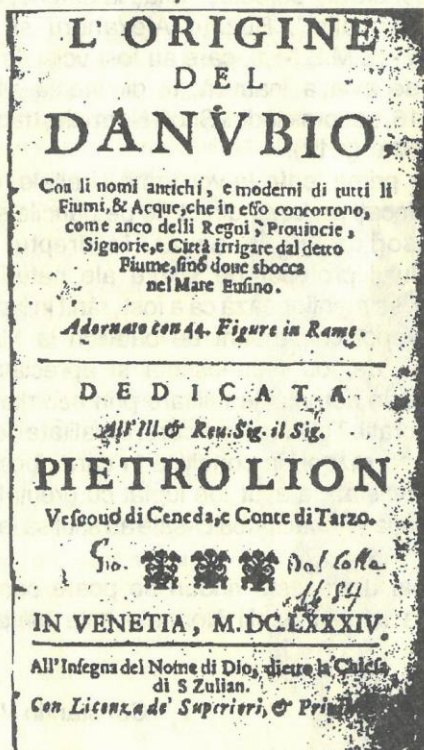
Costumul popular amplu prezentat în cîteva săli este reprezentativ pentru toate zonele etnografice ale țării și permite cunoașterea tipologiei sale, a materialelor și tehnicilor folosite în realizarea sa. Toate piesele, de patrimoniu cultural excepțional, sînt deosebit de valoroase.

Nu putem trece cu vederea sala de scoarțe (secol -XIX-) o adevărată friză decorativă (cu compoziții specifice fiecărei zone) unitară însă pentru toate provinciile românești.

Intrarea în muzeu este străjuită de o parte și alta de panouri cu icoane pe sticlă din Transilvania secolelor -XVIII- / -XIX- care te îndeamnă la meditație și reculegere.

Maria MAGIRU.

AUTORI ȘI LUCRĂRI DE VALOARE ÎN PATRIMONIUL MUZEULUI MARINEI ROMÂNE

Biblioteca Muzeului Marinei Române din Constanța numără aproximativ 5.000 de lucrări, fără a socoti aici manuscrisele și documentele de arhivă personală, dintre care majoritatea se constituie într-o adevărată oglindă ce reflectă prezența ofițerilor de marină în spiritualitatea românească, personalități militare care au contribuit la îmbogățirea patrimoniului național de valori culturale, științifice și tehnice.

Sunt lucrări de valoare, semnate de oameni de valoare, despre care generațiile ultimilor 45 de ani nu știu nimic sau aproape nimic, cele mai multe supraviețuind blocate, acolo unde din

fericire s-au mai păstrat, în așa numitele „fonduri speciale”. Sunt opere care ar putea fi reeditate, ai căror autori, în afara meritelor publicistice, au jucat un rol important în formarea viitoarelor structuri ale României moderne.

Marinari poeți, prozatori, istorici sau inventatori s-au străduit mai bine de un secol să aprindă și să întrețină aici, pe litoralul Mării Negre, scintila dorului de a cunoaște și folosi marea, să propage în sufletul românesc cultul pentru Marea noastră și respectul pentru oamenii ei.

Publicațiile, în special cele ale marinei militare, apărute după 1878 și-au propus, de la început, stimularea gândirii cu

specific naval în România, să orienteze și să strângă rîndurile „celor care umblă pe ape, celor care au interese pe apeșicelor care iubesc apa”, atrași de magia și orizontul mării.

Muzeul Marinei Române este fericitul posesor al unora dintre cele mai vechi numere și al unor importante colecții de reviste ale marinei, între care *Revista Maritimă* (1900), *Buletinul armatei și marinei* (numere dispărute din anii 1890-1918), *Revista Porturilor și a navigației comerciale* (1913), *Anuarul marinei* (1926-1930), *Revista aeronauticii și marinei* (1937-1941). Nu putem încheia această sumară și selectivă prezentare a

publicațiilor mai importante aflate în posesia muzeului, fără a sublinia existența în colecție completă a celei mai valoroase reviste în domeniu: *România maritimă și fluvială*, al cărei prim număr vede lumina tiparului în noiembrie 1931. În anul 1934, publicația devine *Marea Noastră*, titlu sub care va fi înțea până la încetarea apariției, în anul 1948.

Din analiza conținutului acestor reviste se degajă o concluzie firească: toate au militat pentru înfăptuirea Programului naval, principalul deziderat al Marinei Militare, menit să constituie la Dunăre și aici,

continuare în pag. 7

COLECȚII CONSTĂNȚENE

O BIBLIOTECĂ A POEMULUI HAIKU

LA CONSTANȚA

HAIKU-ul - poemul cel mai scurt din literatura lumii: doar 17 silabe - are în țara lui de obârșie un important muzeu modern, în care sînt păstrate manuscrise, cărți, reviste, documente cu această poezie creată atît în limba japoneză, cît și în alte limbi de pe întreg mapamondul.

Anul 1992 a însemnat pentru urbea tomitană un eveniment poetic ce a intrat în conștiința cetății. Cu ocazia aniversării a 15 ani de înfrățire a orașului Constanța cu Yokohama, Societatea de Haiku din localitate - înființată pe 18 ianuarie, același an - a organizat un festival internațional de poezie haiku, între 19-21 iunie. Programul festivalului a cuprins conferințe, dezbateri, ateliere de traducere, recitaluri de poezie, expoziție de publicații de haiku din întreaga lume. Au participat direct sau indirect poeți din România, Croația, Italia, Grecia, Franța, Andora, Belgia, Germania, Anglia, Irlanda, S.U.A., Canada, Argentina, Brazilia, Australia, Noua Zeelandă și Japonia. Cu această ocazie a fost organizată, la librăria „Mihai Eminescu”, prima expoziție internațională din această parte a Europei cu reviste și cărți de haiku.

Toate publicațiile trimise pentru Festivalul Internațional de Haiku de la Constanța au intrat în patrimoniul Societății de Haiku din localitate, punîndu-se astfel bazele unei biblioteci a acestui micropoem - singura, după știrea noastră, din Sud-estul Europei.

Spațiul nu ne permite să ne oprim decît la prezentarea sumară a citorva cărți și reviste, aflate în această bibliotecă sui generis din orașul Constanța. Astfel, rețin atenția, în primul rînd, volumele dedicate istoriei haiku-ului în Japonia și pătrunderii lui în poezia contemporană a lumii: *The Haiku Handbook. - How to write, share, and teach haiku*, de William J. Higginson și Penny Harter, Kodansha International, Tokyo, Japonia, 1989, *The Japanese Haiku - Its essential nature, history, and possibilities in english*, cu exemple selectate de Kenneth Yasuda, Charles S. Tuttle Company, Tokyo, 1991, *Deutsche Essays zur Haiku - poetik*, de Dr. Tadao Araki, 1989, Frankfurt am Main, *Symposium zur Haiku-und Renku-Dichtung*, de dr. Tadao Araki, Köln, 1989. Un deosebit interes prezintă volumul *Malgré le givre*, de Alain Kervern, Editions Folle Avoine, 1987 sau *Grand Almanach poetique Japonais* (patru volume), traducere și adaptare de Alain Kervern, Editions Folle Avoine, 1988-1992.

Dintre antologiile de haiku amintim: *Four seasons*, de Kôko Katô, 1991, Japonia, *Anthologie Canadienne / Canadian Anthology*, de Dorothy Howard și André Duhaime, Editions Asticon, 1985, Canada, *Silenced Spring*, de Brian Birch, Canada, 1991, *The haiku hundred*, editată de James Kirkup, David Cobb, Peter Mortimer, Iron Press, 1992, Marea Britanie, *Constanța - Antologie de haiku / Haiku anthology*, Editura Muntenia, 1992, Constanța.

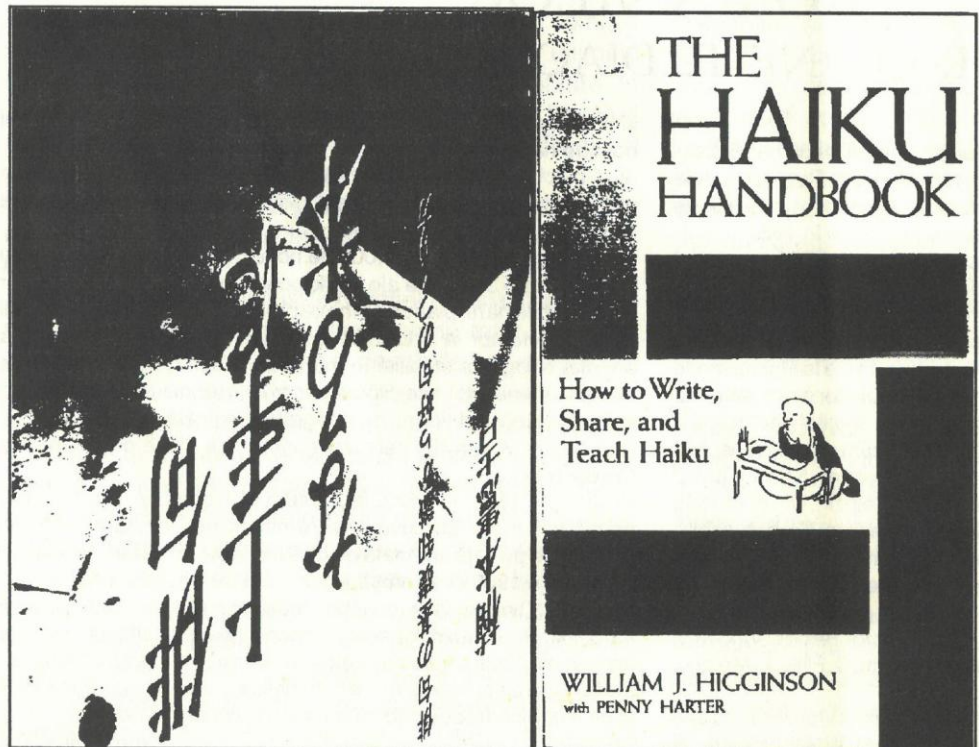
Poeemele haiku au circulat printre cititorii din întreaga lume și datorită revistelor în limba engleză editate în S.U.A. (*Frogpond*, *Mirrors*, *Brussel Sprout*, *Haiku Headline*), Japonia (*Haiku International*, *Kô*, *New Cicada*), Anglia (*Blythe Spirit*), Germania (*Vierteljahresschrift der deutschen Haiku gesellschaft*), Belgia și Olanda (*Vuursteen*), Australia (*Tweed*), Croația (*Vrabac-Sparrow*) și România (*Albatros / Albatross*).

Biblioteca Societății de Haiku din Constanța deține volume de poeme trilingve (română-engleză-japoneză, italiană-engleză-japoneză, engleză-franceză-japoneză), bilingve (japoneză-engleză, japoneză-germană, japoneză-franceză, engleză-irlandeză) sau albume cu poeme și fotografii. Volumele de autor sînt foarte diverse ca format (de la mărimea unei coli de scris pînă la aceea a unui pachet de țigări), ca prezentare și condiții grafice (de la cele mai luxoase, păstrate în casete, cu hirtie de cea mai bună calitate, reproducere color, tipar îngrijit, pînă la cele imprimate pe hirtie modestă, uneori tipărită normal).

Dacă ar trebui să numim poeții de haiku și cărțile lor aflate în biblioteca noastră, ar trebui să avem o listă foarte lungă. De aceea ne oprim să amintim numai țările de unde au venit aceste cărți: România, Japonia, Andora, Franța, Italia, Belgia, Germania, Anglia, Irlanda, S.U.A., Canada, Australia și Noua Zeelandă.

Cînd pașii vă vor purta la țărmul Pontului Euxin și veți avea curiozitatea să vedeți cum arată un haiku în japoneză, engleză, franceză, germană, italiană, olandeză, irlandeză, spaniolă și română, veniți la biblioteca Societății de Haiku din Constanța, pentru a vă putea bucura de frumusețea acestui micropoem.

Ion CODRESCU

BIBLION

LUCIAN PREDESCU

autor al Enciclopediei „Cugetarea”

În anul 1942, apare sub egida cunoscutei edituri Delafras, în condiții tehnice admirabile, cea mai mare lucrare românească de acest gen ce apăruse pînă în acel moment la noi, „Enciclopedia Cugetarea”. Ea cuprindea 50.000 de titluri descrise, după cum se anunță de la început, „Material românesc. Oameni și înfăptuiri”. Istorică, culturală, literară, publicistică, ziaristică, folkloristică, militară, religioasă, juridică, economică, medicală, tehnică, științifică, artistică, muzică, pictură, sculptură, dramaturgie, politică, diplomatică, sportivă etc.

Au fost trecute în evidență toate talentele care și-au adus, într-un fel sau altul aportul, prin munca lor, care au cimentat edificiul cultural al neamului, dispăruți sau în viață. Enciclopedia este o admirabilă frescă, unde, pe lângă minutorii de condei ai neamului sunt relevate: orașe, sate, mănăstiri, locuri istorice, teatre, războaie, ranguri boierești, cărți, reviste, opere clasice, școli, muzee.

Acum, în anul 1993, putem afirma că, deși a trecut mult timp și enciclopedia nu s-a reeditat, valoarea ei, ca instrument de referință și de lucru crește mereu.

Utilizarea ei în munca de cercetare științifică bibliografică, în istoriografia literară, a devenit de mult timp o necesitate.

Cu toate acestea, despre autorul ei nu se știe decît foarte puțin. Micul dicționar enciclopedic consemnează cîteva repere: PREDESCU LUCIAN (1907-1983) istoric literar român. Lucrări enciclopedice („Enciclopedia „Cugetarea”).

Autor în anul 1936 a unei istorii a literaturii române care a apărut și într-o a doua ediție, Lucian Predescu a mai lăsat culturii naționale române: *Din cronicarii români Radu Hrișea Popescu, Mihai Moxa, Radu și Șerban Greceanu, Udriște Năsturel, Ion Creangă. Viața și opera; Vasile Cârlova și Al. Sihleanu; Doi cronicarii moldoveni: Grigore Ureche și Miron Costin; Panait Cerna. Viața și opera; Diaconul Coresi (teză de doctorat prezentată facultății de litere și filosofie Cluj); Barbu Delavrancea. Viața și opera, Duiliu Zamfirescu. Viața și opera; Alecu Russo. Opere complete (îngrijită de Lucian Predescu); O controversă literară. Cine e autorul poemei „Cîntarea României”; George Pascu și Istoria literaturii române sau o nulitate universitară. Între nepricepere și știință.*

Lucian Predescu a urmărit să realizeze un inventar sau un registru al energiilor creatoare românești și comparabile cu o admirabilă panoramă de-a lungul veacurilor.

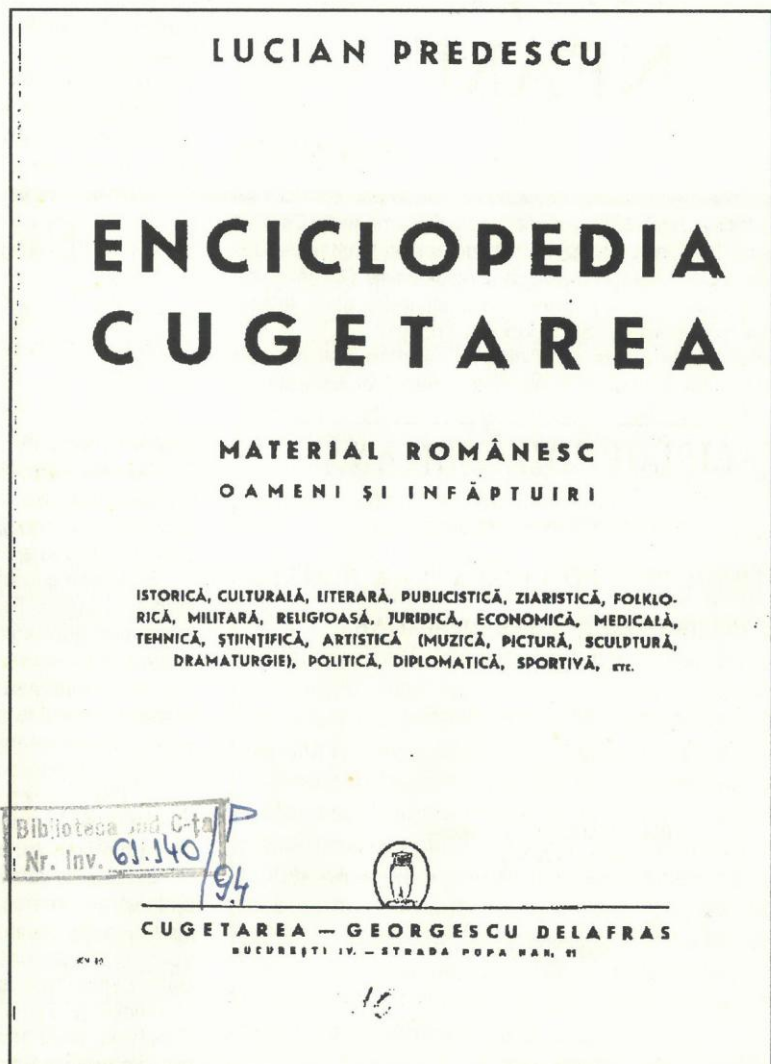
Însușirea alfabetică a materialului a ferit enciclopedia de pedantismul împărțirii pe secțiuni și subsecțiuni, pe categorii, cu alte cuvinte, de date și a introdus acel element viu al ordinii ușor de urmărit, proprie dicționarilor și cataloagelor, care așează în bună vecinătate, pe împărați și boieri, pe savanți și șansonetiști, pe marii virtuozii ai muzicii și pe campionii competițiilor sportive.

Lucian Predescu a mărturisit: „țin să declar din capul locului: nu am căutat să micșorez sau să măresc importanța nimănui. Diferențele și disproporțiile cîte se observă provin din diversitatea și inegalitatea izvoarelor de informații”.

„Domnul Lucian Predescu a trudit ani și ani cumînd fișe, despuind izvoare și apoi migăind dificile corecturi ale densului text. El a trebuit să-și făurească aproape singur, instrumentul de lucru al Enciclopediei sale”. (Perpessicius, Opere, vol. 9, p. 85).

Autor al atîtor volume de istorie literară și al deosebit de prețioasei Enciclopedii „Cugetarea”, Lucian Predescu merită mai multă atenție din partea istoriei literare.

Liliana LAZIA.

PAVEL CHIHAIA BLOCADA

DACIA

CĂRȚI ROMÂNEȘTI DESPRE ROMÂNII SUD-DUNĂRENI - PURTĂTOARE ALE IDEII UNITĂȚII DE NEAM

Maria PARIZA.

S-a născut la 23 aprilie 1922, în Corabia, (Romanați). Locuiește în Constanța de la vârsta de cinci ani și pînă la încheierea studiilor liceale. Urmează Facultatea de Litere din București între anii 1941-1944. Își susține doctoratul la Sorbona - Paris (1971-1973). În 1945 îi apare piesa *La farmecul nopții*, care este premiată cu „Premiul Tinerilor Scriitori”, iar în 1947 romanul *Blocada*. Din cauza invaziei sovietice, rămâne fără serviciu între 1948 și 1960. Nu publică nici o carte între 1948-1974.

„Între 1948 și 1960 - mărturisește scriitorul în *Post-Scriptum* la cartea *Fața cernită a libertății* - în timpul perioadei staliniste și poststaliniste, în biografia mea există o mare pată albă, care însă ascunde câteva manuscrise - două romane, traduceri din poezia engleză, câteva mici piese de teatru (acestea din urmă pierdute) - pe care le scrisesem numai pentru mine în marea închisoare care devenise țara mea”. Între anii 1974 și 1977 publică, tot la București, trei cărți despre arta medievală, la o distanță de trei decenii de primele sale cărți de literatură: *Din cetățile de scaun ale Țării Românești*, *De la Negru Vodă la Neaghe Basarab și Sfirșit și început de veac*. Reprezentări de cavaleri la începuturile Renașterii. (București, Editura Eminescu, 1977). În 1978 reușește să plece cu soția în Republica Federală a Germaniei, aducându-și și fiul după un an. Între 1984 și 1986 publică la München două cărți despre arta medievală, cu un material strîns, în cea mai mare parte, înaintea sosirii sale în Germania: *Tradiții răsăritene și influențe occidentale în Țara Românească și Immortalité et decomposition dans l'art du Moyen Age*. Reîncepe să scrie literatură din 1985, iar din 1987 lucrează la un nou roman - *Lupta sufletului cu trupul*, în care tema românească se află urzită cu pagini „de jurnal”.

După revoluția din 22 decembrie îi apare în țară a doua ediție (revăzută) a *Blocadei* și *Fața cernită a libertății*, ambele tipărite în 1991.

„... Arunc ochii către un popor de un milion de români risipiți, în Macedonia, Tesalia, Epir și alte locuri. Un milion de români este un popor; este o fărâmată mărtașă din acele legiuni romane neînvinse de oameni, neînvinse însuși de secolii...” scria în 1863 Dimitrie Bolintineanu în vol. *Călătorii la Români din Macedonia și muntele Athos sau Santa Agora*, tipărită la București. Această veritabilă monografie, cuprinzând bogate informații istorice, geografice, etnografice, cu multiple digresiuni asupra problemei naționale, prima carte, ce apărea în România, despre aromâni sau „rumâni” cum își spuneau ei (sau „vlahi” „cuțovlahi”, „macedoromâni”, „țințari” cum erau numiți de popoarele cu care au venit în contact).

Formați la sud de Dunăre, legați de cei din nordul Dunării prin străvechiul singe tracic, prin participarea la aceeași viață de stat sub romani, bizantini, turci, dar mai ales prin elementul hotărîtor al identității de neam, limba asemănătoare, acești frați erau complet necunoscuți la vremea respectivă pentru populația din Muntenia și Moldova.

Literatura românească scrisă, a consemnat, însă, încă de la „prima istorie”, aceea a cronicarilor, existența acestei populații, pe terenul pe care s-a clădit în timp acea veritabilă conștiință a latinității. Rămîne exemplar, în acest sens, cazul frecvent citat al lui Miron Costin, care amintește și de cuțovlahi „o comunicare romană de aceeași limbă cu noi și cu mult mai apropiată de limba italiană decît de limba noastră” sau afirmațiile mai clare ale stolnicului Constantin Cantacuzino: „Sunt dară acești cuțovlahi cum le spun vecinii lor, oameni nu mai osebiți nici în chip, nici în unele obiceiuri, nici în țăria și făptura trupului, decît Români aceștia și limba lor românească ca a acestora...”

Nicolae Milescu Spătarul (original după cea mai recentă ipoteză din familia macedoromână Spată, Spătarul, nefiind nume de dregător ci de familie) în cronică sa cunoscută sub

numele de „Anonimă” pomenește în treacăt despre românii din Macedonia și din Tesalia.

În studiile sale referitoare la Imperiul otoman Dimitrie Cantemir va pomeni, deasemenea, de existența elementului românesc din Turcia. Începînd cu frunzașii Școlii Ardelene, această unitate va fi admirabil ilustrată cu argumente istorice și lingvistice. Pentru prima oară, cărturari aromâni, răspîndiți prin Europa, prin contact cu iluminismii Școlii Ardelene, vor încerca să-și recapete locul și identitatea între popoarele balcanice, îmbrățișînd ideea romanității și românității. Un început, înăbușit de o propagandă ostilă redeșteptării acestui element de romanitate în Balcani.

Poate că lucrurile ar fi rămas mult timp în această stare, dacă nu ar fi fost descoperiți de frunzașii revoluționari români de la 1848, precum D. Bolintineanu, D. Brătianu, Cezar Bolliac, Ionescu de la Brad, generalul Ch. Tell, care refugiați în Balcani, descoperă o populație asemănătoare prin înfățișare, obiceiuri și limbă cu cei din stînga Dunării, amenințată să fie distrusă etnic și cultural. Întorși în țară ei formează un puternic curent patriotic pentru salvarea lor ca element de romanitate în general și de unitate românească în special. Se cercetează hîrtii vechi, în vechi documente ce păreau uitate în arhivele diferitelor țări și se descoperă o lume ce purta argumentul unității de neam în chiar numele de „vlahi” consemnat în texte încă din secolul al IX-lea (să ne amintim numai de acel „torna, torna fratre” - considerat ca primă atestare de limbă românească).

Vom evidenția, cronologic, cărțile apărute în România despre aromâni, pînă la primul război mondial, adevărate repere spirituale ale înfrățirii. În acest context, va publica D. Bolintineanu călătoriile sale prin Macedonia „... Voi am să văd dacă acest popor există, dacă păstrează limba și datinile sale” și „cată să aibă conștiința naționalității sale”. Această idee era mai veche, căci în 1849, N. Bălcescu îi scria din exil, lui Ion Ghica: „Eu aveam hotărîrea de

PRIMA ENCICLOPEDIIE A TUTUROR ROMÂNILOR: „DR. CORNELIU DIACONOVICH”

Sub auspiciile „ASTREI”, potrivit hotărîrii Comitetului Central din 7 februarie 1895, s-a realizat în 8 ani de activitate intensă, sub conducerea lui Corneliu Diaconovich, *Enciclopedia Română*, cu scopul de a contribui „la popularizarea științelor și la lățirea cunoștințelor folositoare în sânul poporului nostru”.

Considerăm utile câteva date despre cel care și-a asumat dificila misiune de a coordona lucrările „primei enciclopedii a

tuturor românilor”.

Corneliu Diaconovich s-a născut în anul 1859 la Bocșa-Montană. Clasele primare le-a făcut la Viena și Reșița, iar cele secundare la Lugoj, Carei și Timișoara. A urmat apoi studiul de drept la Oradea și Budapesta, pe care le încheie în 1880.

Se întoarce apoi în Banat și lucrează pînă în 1883 ca avocat stagiar la Lugoj. Totodată este corespondentul mai multor ziare românești, germane și maghiare. În 1883 obține diploma de doctor în drept la Universitatea din Budapesta. Tot aici, editează în 1885 o revistă, *Românische Revue*, iar după un an vine la Reșița, unde o tipărește pînă la sfîrșitul anului 1888; C. Diaconovich se mută apoi la Viena, iar revista apare acolo pînă la sfîrșitul anului 1892; în 1893 o va publica la Sibiu, iar în anul următor, la Timișoara.

C. Diaconovich a fost membru al Academiei „Stella d'Italia” precum și la „Museum fur Völkerkunde” din Leipzig. Din anul 1895 este prim secretar al „Astrei” și director al revistei *Transilvania*.

În această calitate va coordona, din însărcinarea „Astrei” și cu ajutorul a numeroși colaboratori, *Enciclopedia română*. Iată și câteva nume ilustre ale acelor care au contribuit la reușita apariției acestei enciclopedii: Gr. Antipa, Victor Babeș, Vincențiu Babeș, Ovid Densusianu, Mihail Dragomirescu, D. Filitti, L. Mrazec, D. Onciul, N. Teclu, I. Vaida-Voevod.

După cum mărturisește coordonatorul lucrării, ideea conducătoare a Enciclopediei române a fost de „a deschide o nouă

și bogată resursă pentru înăvuierea culturii și întărirea conștiinței noastre naționale”.

Enciclopedia română - mărturisește C. Diaconovich „este cea mai vastă și cea mai complicată dintre toate publicațiile apărute pînă astăzi în limba română”.

Pe lîngă cele peste 40.000 de noțiuni privind cele mai diverse domenii, cele 3 volume ale enciclopediei mai includ și un număr important de hîrtii, planuri și anexe precum și un număr de ilustrații în text. Referitor la ortografia adoptată se arată că lucrarea a adoptat ortografia stabilită în *Îndreptariul* de D. Onciul, apărut în 1893, la Viena. Numele proprii și termenii tehnici neîncetățeniți în limba română sînt tipăriți cu ortografia originală.

Fiecare volum din cele trei cuprinde la sfîrșit o *Addenda et Corrigenda*.

În anul 1898, la Sibiu, la „Editura și Tiparul W. Kraft”, apare primul volum cu un cuvînt către cititorii din partea comitetului „Astra” și o prefață semnată de C. Diaconovich; urmează volumul al doilea în 1900 și, în sfîrșit, volumul al treilea, în 1904.

Dr. C. Diaconovich, economist de formație germană, putea fi mulțumit. Prima enciclopedie română își aștepta cititorii, care vor aprecia eforturile deosebite ale celor care au trudit pentru stimularea și dezvoltarea creației literare și științifice, pentru a sluji cit mai mult și cit mai bine trebuințelor culturale ale poporului nostru.

Gelu CULICEA

ENCICLOPEDIA ROMÂNĂ

PUBLICATĂ DIN ÎNSĂRCINAREA ȘI SUB AUSPICILE

ASOCIAȚIUNII PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ

ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂN

DE C. DIACONOVICH.

TOMUL I.

A - Copenhaga.

(Cuprinde 10401 articole cu 5 hîrtii, planuri și siloane, și 111 ilustrații în text.)

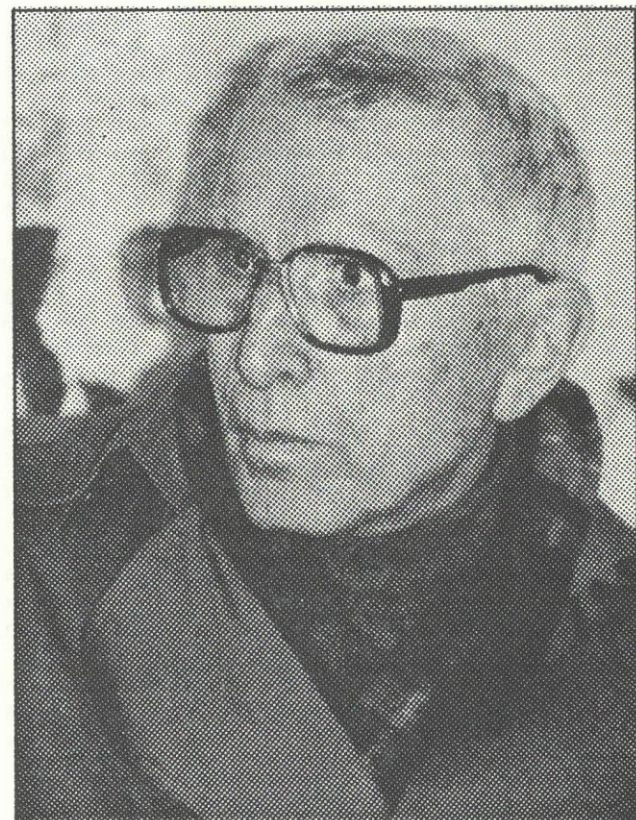
SIBIU, 1898.

șiceva, una de cealaltă, ale celor doi mari critici - amintiți mai sus: „Lucrarea aceasta vestește un destin literar neobișnuit și aduce romanului românesc o cuprindere și o adâncime de care rareori a avut parte în cei 25 de ani de structurare semnificativă”. (Petru Comarnescu, februarie 1947) „Asemenea Ciumei lui Camus (apărută concomitent cu **Blocada**), ca și altor romane tipice pentru noua literatură a veacului nostru, **Blocada** este o parabolă./.../ Scrisul lui Pavel Chihaia este în **Blocada** somptuos, baroc, însuflețind prin clar-obscur rembrandin al atmosferei elaborate cu grijă - datorită însă lirismului propriu autorului transformată în climă utopică, o lume închisă în sine, ca o monadă, exemplară și tainică./.../ Caracterul novator al acestui roman provine din faptul că, pretându-i cu fervoare fațetele, însă tratându-i cu indiferență natura, Chihaia acordă noi potențe realului. În scopul acesta el își devorează, asimilează și retransfigurează modelele literare, reintegrându-le într-un strat ontologic - estetic aparte”. (Ion Negoitescu, 1991) 6. **Lucrarea Din cetățile de scaun ale Țării Românești** (București, Editura Meridiane, 1974). Cartea își propune să prezinte o serie de monumente din vechile cetăți de scaun Argeș, Cîmpulung-Muscel și Tirgovîște și se înscrie în continuarea studiilor autorului de istoria culturii, înmănușiate sub titlul **Interferențe literare artistice în cultura românească a evului mijlociu**. 7. **De la „Negru Vodă” la Neage Basarab**. (București, Editura Academiei, 1976). Concepută să continue volumul anterior, lucrarea ne prezintă o serie de opere legate de apariția - la începutul secolului al XVI-lea a unui personaj mitic „Negru Vodă”, întemeietor al Țării Românești, precum și a unei pietre de temelie pentru cultura acestei țări, **Învățăturile lui Neage către fiul său Theodosie**. 8. **Tradiții răsăritene și influențe occidentale în Țara Românească** (München, Editura Ion Dumitru, 1983). Este ultimul din cele patru volume pe care autorul le-a închinat evului mediu, propunându-și să prezinte fără prejudecăți aspecte mai puțin cunoscute sau inedite din experiențele, elanurile

și descurajarea unei lumi dispărute, mereu prezentă în năzuințele și dezamăgirile celei actuale. 9. **Immortalité et decomposition dans l'art du Moyen Age**. (Madrid, Fondation culturelle roumaine, 1988). Cartea, se deschide cu cuvintele lui George Duby de la Academia Franceză care vin să sintetizeze întregul ei conținut: „Pavel Chihaia interoghează opera de artă. În mod savant, după numeroase lecturi, analizând câteva ansambluri sculpturale sau pictate din ultimii ani ai sec. 16 el îndrăznește să răspundă la o întrebare importantă, printre cele care se pun referitor la evoluția culturii occidentale în timpul Evului Mediu: pentru ce artiștii au fost la un moment dat tentați, prin cei care le comandau, să reprezinte corpurile oamenilor în descompunere? Pentru a da cel mai bun răspuns, autorul se orientează spre surse de informare pe care le utilizează istoricii, respectiv ideile, religie, societate. De fapt el arată că în van încerci să cunoști fenomenele artistice dacă nu cunoști ce gândesc, ce cred, ce doresc oamenii pentru care lucrează arhitecții, maeștrii imaginii și orfevrării. Acest text este bogat și de o admirabilă pertinentă”. 10. **Fața cernită a libertății** - douăzeci de convorbiri la „Europa liberă”. (București, Editura „Jurnalul literar”, 1992). Cartea cuprinde o serie de interviuri cu personalități ale opoziției culturale din epoca totalitarismului cearșist: Mihai Șora, Alexandru Paleologu, Dumitru Stăniloae, Gabriel Liiceanu, George Ciorănescu, Nicolae Manolescu, Adrian Marino, Octavian Paler, Petru Creția, Ana Blandiana, Ion Negoitescu și alții. Această a doua ediție s-a tipărit într-un tiraj confidențial de 100 exemplare. Ea s-a difuzat numai cu semnătura autorului. Bibliotecii noastre i s-a donat exemplarul cu numărul unu.

Ovidiu DUNĂREANU

PAVEL CHIHAIA

a mă așeza între cuțo-vlahi căci șocat de neapărat a developa naționalitatea într-acest avanpost al românismului”. Ideea lui se materializa abia în vara lui 1854 când Ion Ghica îl va sprijini pe Bolintineanu în amintita misiune. Poetul va îmbrățișa această problemă, investind mult suflet: „Românii din Macedonia-mi sunt scumpi prin mai multe raporturi. Dacă Valahia fusese patria maicii mele, Macedonia fusese aceea a părintelui meu, limba lui fusese aceea a acestor români, singele lor”. Cartea a avut răsădit în rândurile populației din România, iar volumul de poezii **Macedonenele** completa această operă, mai ales poezia **San-Marina**, care devenise foarte populară.

În 1882, manifestând un interes deosebit pentru această ramură sud-dunăreană, conștient de rolul stimulator al folclorului pentru conștiința națională, **Teodor T. Burada** va face o călătorie în Macedonia pentru investigarea acestui tezaur oral. Astfel, va publica o culegere de 22 cintece sub titlul **Poezii populare din Macedonia**.

Alte materiale referitoare la credințe, datini și obiceiuri vor fi publicate în grai aromân în revista **Macedonia**, urmărindu-se însemnătatea lor lingvistică. Dincolo de calitatea cintecelor, adesea însoțite de note muzicale, multe din obiceiurile descrise au rămas unicate, căci cu timpul ele au dispărut și nu au mai putut fi identificate în original. Tot datorită lui T. Burada apare în anul 1890 primul studiu amănunțit asupra **Școalelor românești din Turcia**, școli deschise de statul român, începând din 1864.

Cițiva ani mai târziu, în 1906, prof. **Mihail Virgiliu Cordescu** publică o carte de aproape 400 p., intitulată **Istoricul școalelor românești din Turcia**. Apariția acestor cărți, consacrate exclusiv școlilor românești din Peninsula Balcanică, arată importanța ce s-a acordat acestei probleme de către oamenii de cultură și de stat din țară, în acea perioadă.

Calculând pe urmele lui D. Bolintineanu, scriitorul Ioan

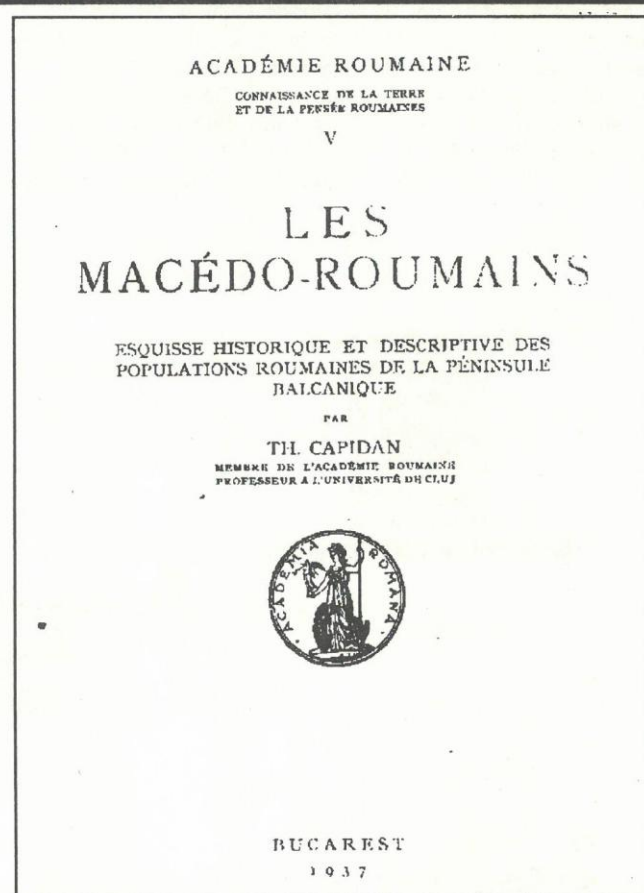
Neițescu va întreprinde, în 1892, o călătorie în Macedonia. Rolul acestei călătorii va fi amplă monografie **De la Românii din Turcia Europeană. Studiu etnic și statistic asupra Aromânilor**, de aproape 700 pagini, cu 100 de gravuri și cu o hartă etnografică, apărută la București în 1895. Cartea este una dintre cele mai prețioase contribuții pentru cunoașterea mai multor ramuri macedoromâne din acea perioadă, cu informații amănunțite despre aspirațiile lor naționale, sociale și politice, despre fizionomie și codul moral, despre credințe, obiceiuri și datini, despre reprezentanți de seamă în viața socială. În „Cuvint-înainte”, autorul își conturează, astfel, contribuția sa: „Astăzi poporul Armănesc... este, există. Și dacă nu ar fi decât faptul că el există, tot ar merita el aceasta, cu cât există, plin de vigoare, vădit de înzestrat și apt pentru o chemare civilizatorie în viitor (...). Dar dacă cumva lucrarea aceasta a mea ar putea să îndemne pe Aromânii culti și instruiți, de carii sunt mulți, atât în România cât și în Turcia, să-i îndemne a scrie ei enșii despre poporul lor, atunci aș gusta din cea mai mare mulțumire...”

Într-adevăr, în patria lor „de suflet”, România, lucrările aromânilor nu au întârziat să apară. Vom aminti, numai începutul făcut de **Pericle Papahagi** cu cele două monumentale volume, apărute sub auspiciile Academiei Române: **Din literatura populară a Aromânilor**, 1900, 1050 p. și **Basme Aromâne**, 1905, 744 p.

De acum înainte, oamenii de știință, istoricii și lingviștii vor ține întotdeauna cont în lucrările lor de această realitate. Chiar dacă mențiunile istoricilor au fost și rămân contradictorii, privind originea etno-geografică a aromânilor, aceste cărți, de început, ca purtătoare spirituale și materiale ale unor idei și sentimente, rămân adevărate monumente de pregătire a conștiințelor cel puțin într-o solidaritate menită să redea românilor locul cuvenit de vrednici apărători ai romanității.

Studiu asupra flotei române (București, 1891) și **De la Galați la Kiel** (Galați, 1904), cpt. Constantin Nic. Păun, **Misiunea Marinei noastre** (București, 1905), contraamiral Nicolae Negrescu, **Rolul marinei în război pentru întregirea neamului și recompensa finală** (București, 1920). Categorie sunt numai câteva lucrări, din cele mult mai multe, fără de care o viitoare istorie a marinei române nu ar putea fi scrisă. Prin operele lor cu strictă referire la tradițiile de luptă pe apă ale poporului român, autorii acestora au militat, în primul rând, pentru o reconsiderare a marinei, a locului ei în sistemul național de apărare. Ilustrând dragostea pentru viața pe apă, pentru marinărie a înaintașilor, ei au reinviat în conștiința contemporanilor încrederea în aptitudinile marinărești ale românului, de multe ori, în mod fals, contestate.

Aceleași nobile sentimente au animat și pe ofițerii de marină iubitori și scriitori de literatură. Nu vom insista asupra scrierilor lui Jean Bart, binecunoscute și deja consacrate, dorind să evidențiem câteva lucrări căzute, pe nedrept, în uitare. Ne gândim la lucrări care măresc indiscutabil valoarea fondului nostru de cărți, cum ar fi **Din largul mării** (București, 1906), semnată de viceamiralul Ioan Bălănescu, care a publicat versuri și proză sub pseudonimul Danubian, **Din aspectele mării și din viața marinarilor** (București, 1914) sau **Din însușirile bune ale neamului** (București, 1914), de contraamiralul Constantin Negru, antologiile de literatură marină: **Pe apă** (București, 1913) și **Poezia mării** (București, f.a.) alcătuite de

urmare din pag.4

la litoralul românesc al Mării Negre un puternic factor de apărare a integrității țării, au avut un conținut tematic variat, deosebit de bogat în informații, vizând ultimele cuceriri în domeniul naval din țară și din străinătate. În paginile acestora au fost puse bazele unei literaturi naționale specifice, ilustrată pregnant de Jean Bart, cel prin care marina a pătruns în literatura română, și, nu în ultimul rând, revistele au cuprins interesante și deosebit de documentate materiale de istorie a marinei militare și comerciale.

De fapt, în domeniul istoriografiei marina noastră își poate revendica, de drept, câteva nume mari, ale căror opere deosebit de valoroase și destul de rare se găsesc și în Biblioteca Muzeului Marinei. Citeva asemenea lucrări de referință prin conținutul lor ar fi: lt.col. Mihail Drăghicescu, **Dunărea de la Orșova la Mare și Coastele Mării de la Vama la Cetatea Albă** (Galați, 1896), ediția revizuită și adăugită a aceleiași lucrări, editată în 1943 și intitulată **Istoricul principalelor puncte pe Dunăre de la Gura Tisei pînă la Mare și Coastele Mării de la Vama la Odesa**, lt. Eugeniu Botez și lt. Nicolae Kirîțescu, **Războiul pe Dunăre** (București, 1905), lt. cdor Constantin Ciuchi, **Istoria marinei române în curs de 18 secole - De la împăratul Traian pînă în al 40-lea an de domnie a Regelui Carol I** (Constanța, 1906), cpt.cdor Constantin Mănescu,

Constantin Tonegaru, ofițer de marină, poet și reputat jurist, în care semnează și proză alături de autori consacrați, **Între cer și apă - Din Viața marinarilor noștri** (București, 1945) scrisă de cdor Aurel Negulescu (Moș Delamare).

Desigur, problematica abordată de noi este imposibil de epuizat în spațiul acordat acestor rânduri, prea restrâns pentru a cuprinde toate lucrările interesante existente în patrimoniul Muzeului Marinei Române.

O atenție la fel de mare ar merita manualele de navigație, între care se disting prin vechime: **Manualul gabierului** (București, 1881), **Manualul apărării submarine** (Galați, 1886), cărțile de istorie generală și militară, românești și străine, în mijlocul cărora găsim o lucrare rară, intitulată **L'origine del Danubio**, tipărită la Veneția în anul 1684 și binețles numărul mare de documente originale, dosare personale sau jurnale de operații, fond a cărui piesă de rezistență o constituie **Jurnalul istoric al Diviziei de mare (1901-1934)**.

Deși prin cantitate, patrimoniul de carte și documente al Muzeului Marinei Române nu se ridică la nivelul celui existent în alte instituții de profil, afirmăm, totuși, în deplină cunoștință de cauză, că el reprezintă una din marile concentrări de informație, specifică, mai ales, domeniului naval sub toate aspectele sale, dovedindu-se, cu trecerea timpului, un instrument aproape indispensabil în munca de cercetare a minunatei istorii ce s-a născut din oamenii mării și din nemărginirea ei.

Carmen ATANASIU.

ETAPE ÎN ISTORIA CENZURII SAU SCRITORII ȘI PUTEREA

O parte importantă a acțiunii umane de-a lungul istoriei a fost marcată de lupte pentru libertate spirituală, împotriva forțelor opresive, împotriva ignoranței și superstiției.

Discursurile publice, manifestările teatrale, manuscrisele și apoi lucrările tipărite, practicile și teoriile religioase care nu se conformau ideologiei oficiale erau incriminate, condamnate, interzise.

Chiar în epoci cu relativă independență a spiritului, mari creatori incomozi au plătit uneori cu viața.

Primele legi care au impus limite în discursul public în Grecia antică s-au referit la protejarea reputației oficialităților. În epoca lui Pericle, filozoful **Anaxagoras** a fost amendat pentru impietate, **Protagoras** a fost acuzat de blasfemie, **Socrate**, martirul libertății de expresie, a fost executat sub acuzația de corupere a tineretului și de închinare la zei străini. Ulterior **Platon**, discipol și admirator al lui **Socrate**, socotea nedemne și periculoase manifestările eretice, afirmând că religia nu e o chestiune individuală ci una care trebuie supusă controlului public.

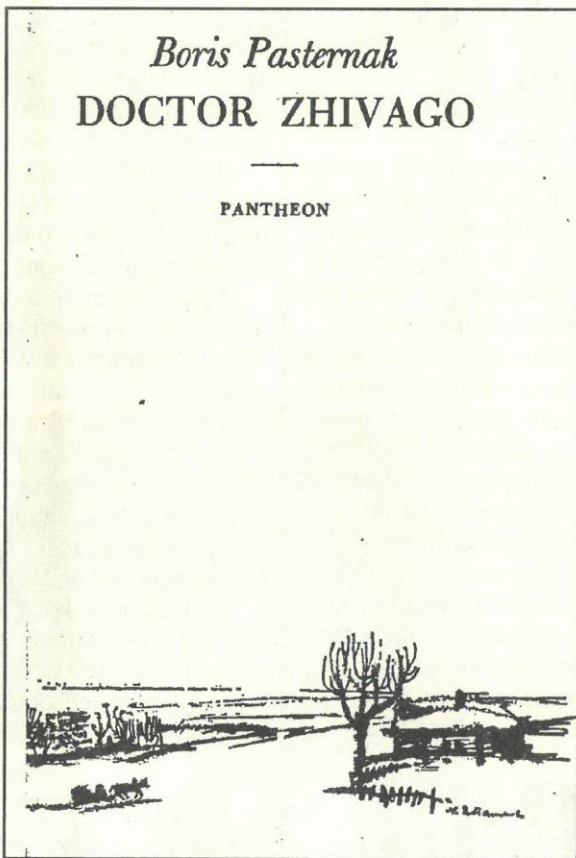
În timpul republicii romane s-a înregistrat un oarecare progres, pamfletele și satirele la adresa conducerii politice fiind larg răspândite și acceptate. Până la un punct. Împăratul **Augustus**, prevalându-se de „laesa majestatis” l-a surghiunit pe **Ovidius**, **Caligula** a ordonat îngroparea de viu a unui scrib pentru versuri ireverențioase, **Nero** a dispus deportarea scriitorilor care-l criticau și arderea cărților acestora. **Domitian** a interzis libertatea cuvântului și a condamnat la moarte prin crucificare istorici îndărătnici care-l prezentau nefavorabil. Poetul **Juvenal**, care în „Satirele” sale înfiera moravurile corupte ale clasei dominante, a fost izgonit de același **Domitian**.

Un val de toleranță s-a făcut simțit pe timpul domniei lui **Tiberius** căruia i s-au atribuit cuvintele: „Dacă ziii sînt insultați, să se ocupe ei înșiși de aceasta”. Această toleranță nu se extindea însă asupra evreilor și creștinilor, pedepsele pentru aceștia luînd forme dintre cele mai monstruoase.

Prin Edictul de la Milan, împăratul **Constantin** a transformat creștinismul, pînă atunci hilit, în religie oficială, reversul medaliei fiind că **Teodosius** a decretat pedepse aspre împotriva celor care continuau să sfideze creștinismul.

A urmat lunga noapte a persecuțiilor în numele bisericii creștine, prima condamnare oficială a unei cărți eretice, de **Arius**, fiind declarată prin Conciliul de la Niceea, în anul 325.

Prin invenția tiparului în sec. 15, autoritatea publică a socotit necesar să instituie o cenzură preventivă prin examinarea amănunțită a tuturor manuscriselor destinate imprimării, de

către o comisie de eccliaziști.

Bulei papale din 1487 i-a urmat Edictul din 1521, care a extins și mai mult puterea discreționară a bisericii. Prin Inchiziția Universală Romană, **Papa Paul al III-lea** a dispus condamnarea cărților și autorilor eretici și imorali. S-a redactat în 1559 și primul **Index de cărți interzise**, căruia i s-au anexat zece reguli generale asupra cenzurii.

Peste ani, **Papa Leo al XIII-lea** a emis o lege care condamna cărțile considerate obscene. Ediții numeroase din **Index librorum prohibitorum** circulau încă la mijlocul secolului XX, ultima fiind datată 1948.

Să mai amintim între marii interziși pe **Rousseau** cu „Confesiunile” sale, pe **Voltaire** cu „Candide”, pe **Boccaccio** cu „Decameronul”.

Spiritul liberalismului, întărit și răspîdit după Revoluția franceză de la 1789, consfințit prin constituția americană, n-a abolit cu totul puritanismul european excesiv, importat, la cote și mai pronunțate, în America, astfel că, pe considerente morale, a fost interzisă în S.U.A. celebra carte a lui **James Joyce**, „Ulisses”. Destin similar au avut romanul lui **D.H. Lawrence** „Amantul doamnei Chatterley”, „Tropical cancerului” de **Henry Miller**, „Memoriile unei prostituate” de **John Cleveland**. Cartea lui **Salinger** „De veghe în lanul de secară”, cu imensă priză la public, a fost interzisă fiind socotită nocivă pentru tineri, cărora le era, în fapt, adresată.

După restricțiile și teroarea fascistă, cînd mari creatori luau drumul pribegiei, a urmat severa cenzură instituită în U.R.S.S. și în țările satelite din estul Europei, după revoluția din octombrie și, respectiv, după cel de al doilea război mondial.

E suficient a-i aminti pe marii indezirabili **Boris Pasternak**, al cărui roman „Doctor Zhivago”, interzis în patrie, a făcut carieră universală rapidă, **Alexander Soljenitin**, **Anatoli Kuznetsov**. Pe același teme ideologic s-au exilat în vest alți numeroși scriitori și filozofi ruși, polonezi, cehi ș.a.

În România, după instaurarea puterii comuniste, avînd drept consecință, între altele, lungi perioade de detenție pentru mulți intelectuali de marcă, scriitorii care nu cîntau „realizările socialismului” erau ignorați, intimidați, scoși din circuitul lecturii prin dispoziții abuzive pe care nimeni n-avea curajul să le conteste.

În timp ce în țările democratice din vest tentativele de restrîngere a libertăților de exprimare declanșau ample dezbateri politice și juridice de cel mai înalt nivel, încheiate, de regulă, cu victoria avocaților apărării, în țările aflate în sfera de influență sovietică atare atitudine nici nu putea fi concepută.

Sincope pe spirala emancipării spirituale se ivesc cînd te aștepti mai puțin. Face ocolul lumii, spre stupefacția și neputința numeroaselor asociații, societăți, grupări pentru apărarea drepturilor omului, neverosimila și brutala vinătoare pentru prinderea scriitorului iranian **Salmon Rushdie**, autorul, celebrilor, acum, „Versete satanice”, condamnat la moarte în propria țară de fanatici diriguitori de destine umane, într-o epocă în care libertatea de conștiință părea o bătălie cîștigată.

Stela MOTOC

IMAGINEA BIBLIOTECII ÎN ROMANUL „LUNGA CURSĂ A LUI LUCIE”,

DE ALINE REYES

Pe scena literaturii imaginea bibliotecii este de fiecare dată alta, scriitorii descoperindu-i fațete inedite; deopotrivă spațiu de studiu, de meditație sau chiar de remember, biblioteca are propria ei existență, propria ei respirație pe care cititorul fidel o simte.

Intrînd în spațiul ei sacru, lectura devine un ritual la care participi cu fiecare fibră a ființei.

Se apropie de bibliotecă și tinăra scriitoare **Aline Reyes** care cu romanul său de substanță fantastică **Lunga cursă a lui Lucie**, găsește acestei instituții de cultură un loc cu totul special.

Majusculele cu care e scris numele ei nu sunt întâmplătoare, căci ea, biblioteca, e văzută ca un templu.

De altfel încă de la început ni se spune: „M-am dus la Marea Bibliotecă: Nadia imi spusese că intrarea era strict rezervată intelectualilor care au depus jurămîntul” ne spune **Ange Nardeant**.

Bănuim deci un „ritual inițiativ”, dacă l-am putea numi așa, pe care cei ce intră trebuie să-l treacă. Urmează descrierea propriu-zisă a bibliotecii, ciudată îmbinare între vechi și contemporan.

„Peretii sălii cu imprimate (care era imensă, cea mai mare de la Marea Bibliotecă) erau tapisați pe patru etaje cu cărți groase, cu coperțile uzate. Albul nesigur al luminii zilei cădea din plafonul de sticlă, decupat în bolți susținute de coloane care păreau ale unui maneaj uriaș”. Trecînd printre șirurile de cărți, personajul intră parcă în substanța ritualului inițiativ. Miile de cărți prezente par să-i provoace amețeală. Vizitează sala cu peridocice, cea cu manuscrise orientale și occidentale, cea cu medalii și monezi, cea cu hărți și stampe și fotografii. Deodată intervine elementul legat de contemporan: „sala de video, film, precum și departamentul pentru muzică și fonoteca”. Vechiul și noul par să coexiste armonios. Mai ales că în aceste săli întîlnește peste tot: „vîrstnici, cufundați în lectură sau în examinarea vreunui document și mă întrebam, privindu-i, ce puteau oare să caute”.

La un moment dat intervine chiar o discuție despre cărți între personajul povestitor și un vecin de studiu: „Cărțile sînt pentru dumneavoastră niște antichități care nu se găsesc decît în muzee de felul acesta, nu-i așa?” Acest om care este scriitor, face cercetări asupra miturilor htoniene în basmul popular, consultînd voluminoase repertorii bibliografice franceze, engleze și germane. Dotarea impresionantă a bibliotecii nu se oprește aici. Ea are „calculatoare, bănci de date internaționale”, dar și cărți rare sau savante, pe care

bibliotecarii i le puneau în mină „cu grijă” ca pe niște „comori fragile”. Cartea este deci considerată comoară în templul ei sacru.

Amintind de preocupările sale, scriitorul menționează și cîteva titluri de cărți. „Minunatele întîmplări pe sub pămînt și pe alte meleaguri ale lui **Er-Toshtük**, uriașul stepelor” de **Fertev Boratev**, romanele lui **Jehan d'Arras** și **Couldrette**, merge pe urmele lui **Jacques Le Goff**, cercetează primele imagini despre **Melusine** în literatura latină din sec. 12-13. Și lista continuă, aprofundînd subiectul.

Se revine la descrierea propriu-zisă a sălii de lectură, unde scriitorul descoperă cu plăcere cititori pasionați, aplecați cu dragoste asupra cărților.

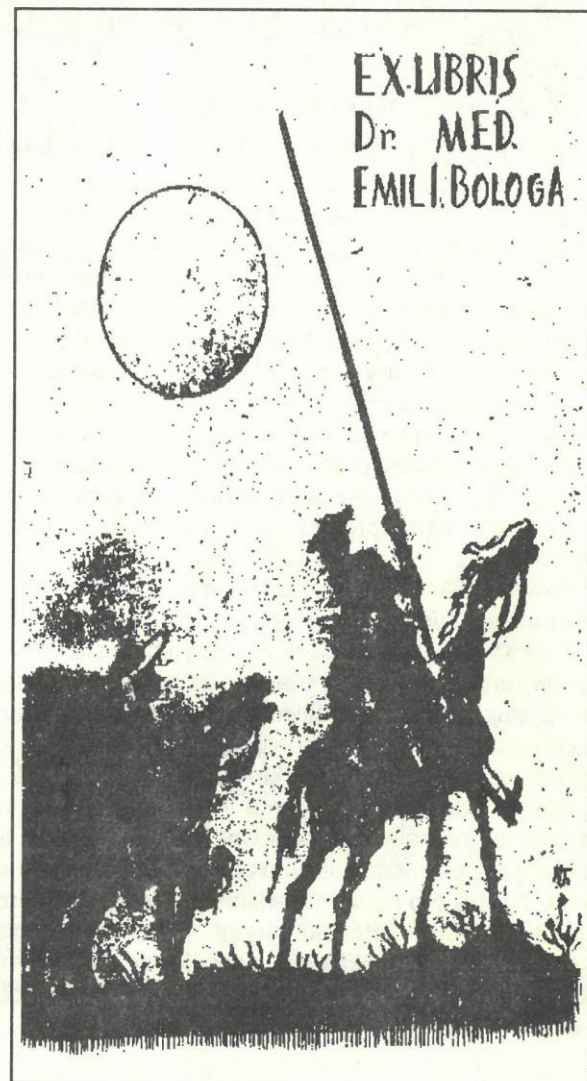
În această sală, austeră, spațiu de studiu, scriitorul o întîlnește pe marea sa dragoste, **Lusi**. Dintr-o dată austeritatea se transformă în farmec.

Răceala și sobrietatea capătă alte culori. Chiar și secretul căutat în cărți pare să se releve în aceste condiții: „Lusi rămase neclintită o bună bucată de vreme, cu pupila devenită într-o clipă minusculă în mijlocul irisului verde și rece, complet imobil, cu ochi codați spre tîmple, ațintiți asupra unui punct de pe rafturi, în timp ce eu contempnam, cu inima copleșită de admirație, uluit de a găsi, după zile întregi de căutări, printre miile de pagini îngălbenite, zecile de cărți epuizate, de-a lungul veacurilor trecute, a legendelor stinse și a autorilor morți, uluit de a avea în fața mea o femeie atît de straniu de frumoasă, a cărei prezență mută și insensibilă părea aidaoma unui vis sau a unei apariții”.

Lusi venise pentru a relua o lectură care o impresionase în copilărie. Impresionant pentru ea este faptul că atinge coperțile aceleiași cărți, „cu aceleași poze în alb și negru”.

Continuînd să-și istorisească povestea de dragoste, scriitorul revine în cîteva împrejurări la detalii privind biblioteca, unde continua să-și petreacă ceasuri multe, „citind toate lucrările în care putea avea măcar un dram de noroc de a găsi o aluzie la cartea distrusă a lui **Saint Clair**”. Cercetările lui nu au succes însă. Cartea distrusă îl intristează.

Momentul prezentării bibliotecii rămîne un episod „concret” în spațiul fantastic al cărții. Cartea este obiectul care se detașează cu o anumită forță. Ea are uneori „pagini albe” sau „pagini rupte”. Ea supraviețuiește timpurilor și a te apleca asupra ei înseamnă a intra în contact cu cultura, cu lumea. Mai mult, scrierea ei înseamnă un rost dat vieții, o încercare de a face legătura între trecut și viitor.

FRAGMENTE DIN „ISTORIA NECUNOSCUTĂ” A REVISTEI TOMIS

Față de trecutul cetății, măsurat în secole, al cărui nume l-a împrumutat, revista TOMIS, se poate spune, nu are un trecut. Dar o istorie are, o istorie vie, a oamenilor care au gândit-o și elaborat-o, înainte de a apărea primul număr. Încă din anul 1963, un grup de scriitori și publiciști din Constanța, între care Cornel Regman, M. Porumbescu și subsemnatul, izbutesc să creeze un climat favorabil în jurul ideii de revistă, să trezească interesul și să obțină sprijinul majorității instituțiilor de cultură și al forurilor locale.

În vara anului 1964 este solicitată (de către cine? iată o întrebare la care n-aș ști să răspund...) și Uniunea Scriitorilor. Aceasta, într-o primă etapă, își trimite reprezentanții (Ștefan Bănulescu, Paul Anghel și Al. Căprariu) să studieze „pe teren” dacă există „condiții”. Este proiectat cu această ocazie și un prim număr al unei reviste botezată COLUMNA, care, însă, datorită unor neînțelegeri, greu de precizat aici, nu s-a realizat niciodată. Echipa trimisă de Uniunea Scriitorilor se retrage. Curînd, însă, Al. Căprariu, revenit, N. Mărgeanu, M. Porumbescu, Cornel Regman și subsemnatul reușim să convingem forurile locale să subvenționeze un număr de probă al unei reviste care, acum, se chema TOMIS. Puțini știu că acest număr de probă, elaborat în toamna anului 1964, a și fost tipărit în circa 25 de exemplare. El poartă pe frontispiciu data de la care ar fi trebuit revista să-și înceapă existența: ianuarie 1965. N-a fost aprobat, între altele, pentru că formula de revistă propusă avea un prea puternic caracter literar. Beneficia

de semnături prestigioase: Tudor Arghezi, Ion Marin Sadoveanu, C. Daicoviciu, Petre Comarnescu, Perpessicius, Geo Dumitrescu, Ion Jalea, Dumitru Ghișe, Nina Cassian ș.a.m.d. Prezentarea artistică aparținea lui Constantin Popovici, iar prezentarea grafică Idei Marcus, fotografiile erau semnate de Ion Miclea și Dan Grigorescu.

Din acest „eșec” grupul de scriitori și publiciști din Constanța, lărgit considerabil (sînt de amintit aici Al. Protopopescu, Ana Barbu, Enache Puiu, George Mihăescu, Constantin Novac, Eugen Lumezianu și alții) a ieșit și mai convins de posibilitățile sale de a realiza o revistă, fie și numai cu forțe proprii. A izbutit acest lucru abia după un an și jumătate de la tipărirea numărului de probă. Un rol important l-a avut Geo Dumitrescu care în cele două luni cît a stat la Constanța, în primăvara anului 1966, ne-a îmbărbătat cu prezența lui, a creat un cadru organizatoric, a obținut un sediu provizoriu și, practic, a alcătuit prima redacție.

Primul număr al revistei TOMIS a apărut, în sfîrșit, în iulie 1966; din păcate fără a-l avea pe Geo Dumitrescu la cîrmă.

Programul nostru era clar: „Revista năzuiește să ofere creatorilor din domeniul artei și culturii prilejul unei permanente confruntări cu publicul, cu exigențele tot mai ridicate ale acestuia, să fie un mijloc de promovare a tinerelor talente din Dobrogea, să înlesnească pătrunderea valorilor spirituale și artistice locale în circuitul național”. Tudor Arghezi, într-un Sursum corda, ne binecuvînta: „Se nimereste fericită nașterea pe digurile de odinioară ale Romei în Dobrogea Mării Negre, a unei publicații literare botezată cu numele străvechi de TOMIS, patrie a antichității latine și a exilului și sepulturei marelui nostru strămoș de limbă, de scriere și de singe, Ovidiu. / ... / De fapt, revista TOMIS e o nouă universitate cu redactorii care vor fi marii ei dascăli, inițiatori inspirați, poeți și prozatori dobrogeni. / ... / Ca simplu cititor și eu întrucîtva scriitor, le urez tuturor să facă față strălucită scrisului și graiului românesc cu nuanța particulară trebuincioasă. Mulți ani revistei și eternitate fraților dobrogeni”.

De aici începe istoria cunoscută a revistei TOMIS.

Nicolae MOTOC

„HABENT SUA FATA LIBELLI”

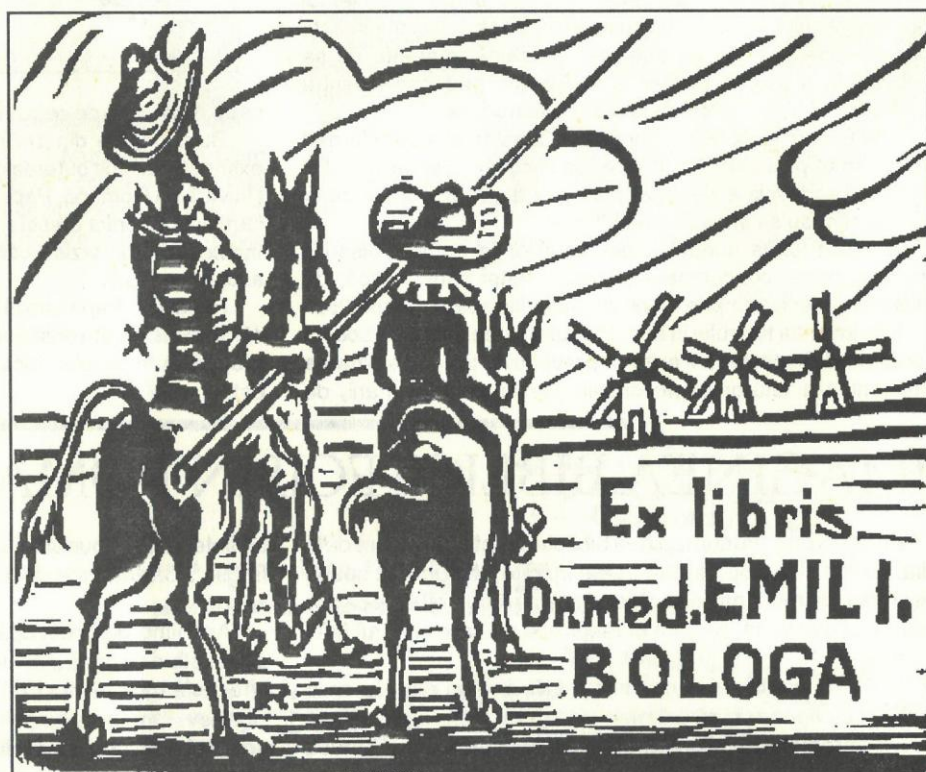
Cărțile au viața lor, o viață spirituală și una materială. Ele reprezintă un lucru-ființă în care stă trează istoria și mijeste lumea de miine, în care se împletesc gînd și inimă cu sporite înțelesuri spre cel care le crează și spre cel care citește. Cărțile au viață atîta timp cît sînt citite. O parte din ele mor uitate în rafturile bibliotecilor, acoperite de negura vremii, altele străbat timpurile ca valori spirituale.

Biblioteca este spațiul „natural” de folosire a cărților și ocupă o poziție simbolică la fel de importantă ca și cartea însăși, atingînd apogeul în reprezentările absolutiste ale unor scriitori precum Borges, pentru care biblioteca reprezintă paradisul (Borges, J.L., *Borges despre Borges*, București 1990, p.115).

A poseda o carte cu secole în urmă era de o importanță vitală. La asediul și jaful cetății Voltora, asprul căpitan al trupelor de mercenari, condotierul Federico de Montefeltro, nu și-a luat drept pradă de război decît o biblie, iar umanistul florentin Coluccio Salutati a încărînt dintr-o dată la vestea pierderii, într-un naufragiu, a unei lăzi de manuscrise care îi venea din Bizanț.

Biblioteca Județeană Constanța posedă un fond important de carte, pus la dispoziția cititorilor ei de peste 60 de ani. Acest fond a fost constituit ca urmare a unui fenomen de teaurizare, de acumulare a cărților, ce reprezintă un capital simbolic asociat cu capitalul economic (mijloacele indispensabile achiziționării și depozitării cărților). La acestea trebuie adăugat și capitalul de timp de care s-a dispus pentru această acumulare.

Cărțile pot fi păstrate sute de ani și pot folosi generațiilor care se succed, dar pentru aceasta trebuie ferite de dușmani. Dușmanii cărților sînt: praful, umezeala, focul, șoarecii, insectele bibliofage și alți dușmani. Dar cei care au adus cele mai mari pagube cărților și bibliotecilor sînt oamenii care nu iubesc îndeajuns cartea. Numeroase pot fi

exemplele (începînd cu arderea Bibliotecii din Alexandria și terminînd cu barbaria anticulturală fascistă și comunistă) de provocare a unor pierderi de cărți, unice ca valoare, care au rămas definitive.

Față de distrugerile la scară istorică aduse cărților bibliotecilor, distrugerile provocate, zi de zi, de banalele stricăciuni aduse fondului de carte al Bibliotecii Județene Constanța, ar părea neînsemnate. Din păcate, ele se răsfrîng direct asupra comunității în care trăim, asupra generației prezente și celei din viitorul apropiat. Mai ales în condițiile de azi, cînd lipsa de fonduri impune economii la investiții și achiziții de publicații. La aceasta se adaugă creșterea vertiginoasă a prețurilor și pentru carte. Dar deși prețurile sînt mari, cărțile sînt tipărite pe hîrtie friabilă și rău legate, astfel încît se degradează extrem de repede și trebuie să fie casate. Nu se mai tipăresc, de regulă, decît exemplare broșate, lipsite de rezistență, îndeosebi cărți foarte căutate. Același lucru se întîmplă și cu cartea pentru copii, care în alte țări are întotdeauna coperta cartonată, solid lăcuită și ca atare durabilă.

Starea cărții impune cheltuieli suplimentare de legătorie și restaurare, afectează bibliotecii bugetul și așa redus. De aceea se impune tot mai mult să păstrăm ceea ce avem.

Se știe că dintre cititori, cei vîrstnici au un mai mare respect pentru starea cărții, unii tineri (puțini la număr) sînt mai neglijenți, mai tentați să facă sublinieri, să rupă paginile cu textele care-i interesează pentru lectura școlară, să taie ilustrațiile, planșele. Iar însemnările personale ale diversilor cititori aduc prejudicii aspectului estetic al cărților. Desigur pe orice cititor îl impresionează neplăcut cînd împrumută, de pildă, o carte cu poezii de Eminescu pe care este trecută lista de cumpărături a vreunui cititor de dinaintea sa.

Nerestituirea la timp și în bună stare a cărților împrumutate pentru a fi de folos și altor cititori sporește dificultățile pentru recuperarea cărților. Pierderile de carte duc, de asemenea, la descompletarea fondului de publicații. Pentru că sîntem destul de civilizați să mergem la bibliotecă trebuie să fim și destul de educați să dovedim respect pentru carte. Cîtă dreptate avea un cărturar din evul mediu care spunea „După felul cum cineva se poartă cu o carte, ghicesc cu cine am de-a face”.

Adriana DUMITRU

Anul 1992 a reprezentat, pentru navigația mondială, anul sărbătoririi a cinci sute de ani de la descoperirea Lumii Noi de marele amiral genovez Cristofor Columb.

Expoziția internațională desfășurată sub genericul **Cristofor Columb: nava și marea** a reunit 56 de state, cărora li s-au rezervat spații expoziționale în marele port de la Marea Ligură, Genova.

Statele participante, din toate continentele, s-au prezentat la această a doua manifestare închinată lui Cristofor Columb și a descoperirilor sale cu modalități diferite de exprimare muzeistică, expozițională, cu precădere cele moderne,

cum sînt diaporitivele color, televiziune cu circuit închis, o gamă variată de diorame și instrumente de navigație, originale și de o mare valoare istorico-documentară.

Între statele invitate s-a numărat și România, ca țară cu o îndelungată tradiție marinărească, dar mai ales ca țară participantă la prima manifestare organizată pe această temă, tot la Genova, acum o sută de ani. Participarea României acum un secol s-a materializat prin prezența a două nave reprezentative a marinei noastre: crucișătorul „Elisabeta” și bricul „Mircea”.

Portul Genova se prezenta la 15 mai, data inaugurării, ca o mare expoziție de

culori și spații amenajate în folosul marelui public, care a inundat portul venind din întreaga Italie ca și din numeroase alte țări.

Prima imagine cu care vizitatorul venea în contact în momentul intrării era „marea bigă” aflată în bazinul portuar, instalație care prin cabluri de oțel susținea copertina teatrului în aer liber cit și nacela pentru vizitatori, care se ridica la o înălțime de o sută de metri, de unde se deschidea panorama marelui port și a frumosului oraș ligur, clădit pe terasele de granit ale muntelui. Tot la intrare se aflau arborate drapelele statelor participante.

Imediat ce pătrunzi pe cheul portului, te întâmpină pavilionul țării organizatoare, cel mai reprezentativ dintre statele participante. Construcția clădirii

pavilionului Italiei avea forma unei nave cu câteva punți, pentru ca în final să intri chiar într-o navă secționată și amenajată special. Aici se făcea o trecere în revistă a întregii istorii a navigației italiene. Numărul, varietatea dar și vechimea instrumentelor de navigație era impresionant. Machetele celor trei caravele columbiene, ca și ale altor multe tipuri de nave, te emoționează. Este pavilionul care a ieșit primul în topul organizat în vederea clasării statelor care au răspuns la tema expoziției.

Marele majorității a statelor participante li s-au organizat spații expoziționale în așa numita „magazie de bumbac”, unde cele patru nivele ale clădirii, din imediata

apropiere a cheului portului, au fost compartimentate în funcție de doleanțele expozanților. Ambianța marinărească de mare rafinement și de o impresionantă bogăție tematică au caracterizat și pavilioanele Franței, Angliei, Germaniei, Spaniei și Portugaliei, importante puteri maritime și coloniale.

Chiar și Principatul de Monaco, micul stat maritim, s-a prezentat cu o gamă variată de machete, fotografii și diorame din frumosul peisaj natural și urbanistic al vestitului principat.

România ca stat invitat, susținut material prin fondurile alocate de societățile pe acțiuni ale NAVROM-ului cit și de Comunitatea Europeană, care a sponsorizat și alte state cu posibilități reduse, s-a prezentat cu un bogat material muzeistic de marină pus la dispoziție de Muzeul Marinei Române din cele mai reprezentative piese din patrimoniul său.

În cei 300 m² oferiți de gazde la etajul al II-lea al „magaziei de bumbac”, cu instalații de aer condiționat, s-a organizat expoziția României, care prin conținutul său s-a bucurat de o mare atenție din partea oficialităților și a sutelor de mii de vizitatori, care timp de trei luni, pînă la 15 august s-au perindat prin fața interesantelor exponate. De mare atracție s-a bucurat timona crucișătorului „Elisabeta”, participantă acum o sută de ani la aceeași manifestare la Genova, stația de radio „Marconi” de la primul radio-far al portului Constanța din 1936, personajele alegorice (dac și roman), galionul de corabie din evul mediu ca și multe alte dovezi ale prezenței românilor la marea epopee a civilizației - navigația. Tocmai de aceea, la topul organizat de reuniunea comisarilor generali ai țărilor participante, România, prin conținutul tematic al expoziției sale, s-a clasat pe locul al VI-lea, alături de marile puteri maritime ale lumii. De ziua pavilionului României - 27 iunie - o navă a Marinei Militare Române a participat la festivitățile prilejuite de ridicarea la cel mai înalt catarg a tricolorului României.

Cornel GREAVU.

FILE DIN BIBLIOTECA LUI CRISTOFOR COLUMB

Atît persoana cit și personalitatea lui Cristofor Columb, „descoperitorul Americii”, au născut, de-a lungul timpului, numeroase controverse datorate mai ales spiritului umanist renescentist al omului ce încerca să se descătușeze într-o Spanie aflată încă sub vâlul de superstiții al Evului Mediu.

Mulți s-au întrebat dacă acel ce deschidea căi noi pe ape, Columb, nu era un corăbier-aventurier devorat de patima călătoriilor, ori un autodidact genial, despre care Bartolomé de Las Casas, cel ce-i va transmite jurnalul afirma: „Era atît de sigur că va ajunge încît s-ar putea spune că avea în buzunar cheile unei Lumi Noi”.

Se știe astăzi că navigatorul vorbea și

citea cel puțin în patru limbi: spaniola (dialectul castilian), portugheza, italiana (dialectul genovez) și latina. Se familiarizase cu știința navigației, matematica și cartografia.

Columb dovedește prin lecturile sale că, încă din tinerețe, căutase drumurile pe care le va descoperi mai tîrziu. Stau dovadă: **Imago Mundi** a lui Petrus Allianus, parcursă pentru viziunea ei cosmografică, **Historia rerum** a umanistului florentin Aeneas Sylvius Piccolomini, **Geographya** lui Ptolemeu, cu adnotări în limba latină, scrierile lui Aristotel, ale lui Marinus din Tyr, geograf sirian, **Istoria naturală** a lui Pliniu, **hărțile** lui Toscanelli, **La storia della invenzione delle nuove insule di Lamaria**

indiene tracte d'una epistola din Xtofano Cholumbo de Juliano, **Libero de profecias**, avînd multe adnotări ale lui Columb. La loc de cinste s-ar afla **Cartea lui Marco Polo** (1485).

Curtea Portocalilor din Sevilla adăpostește încăperile Bibliotecii Colombina, ce adună peste 40.000 cărți și manuscrise ale familiei Columb. Ea a fost întemeiată de fiul lui Cristofor Columb, Ferdinand, el însuși savant al vremii lui.

Alături de volumele tatălui, adnotate de marele navigator, fiul a ținut să adauge adevărate comori de înțelepciune.

C.-M. APOSTOLEANU

CARTEA PENTRU COPII DUPĂ DECEMBRIE 1989

Editura Ion Creangă era, până la Revoluție, singura profilată exclusiv pe carte de copii. Aici s-a publicat, în ultimii doi ani (ca și pînă acum) literatură școlară (colecția Biblioteca școlară), proză și poezie pentru preșcolari, școlari mici și mari, carte de informare științifică, traduceri din literatura universală, cărți în limba română, germană, maghiară, cărți de colorat.

După revoluție, parte din sarcinile acestei edituri au fost preluate de alte noi case editoriale, particulare, cu profil axat pe literatura pentru copii, cum ar fi: **Trei iezi cuculeți**, **Făt-Frumos** (cu colecția **Prichindel**), **Arta grafică** și mai de curînd **Egmond și Junior club**. La Editura Egmond - considerată pe drept cuvînt de specialiști „o sărbătoare pentru cei mici”, au apărut două cărți deosebit de reușite, de atrăgătoare, destinate preșcolarilor și școlărilor mici - **Mickey Mouse** și **Bamse**. Ele sînt pline de aventuri, de personaje încîntătoare (unele cunoscute, altele noi) incluse în benzi desenate (savurate de copii), de jocuri ingenioase și glume. Într-un cuvînt, două cărți de nota 10, așa cum ar trebui să fie orice carte de acest gen.

Tot în rîndul aparițiilor de calitate se numără și titlurile apărute la **Junior Club** - o editură care a găsit soluția asocierii valoricului cu utilul, scoțînd cărți bune, cu grafică și ilustrații deosebite, la un preț de vânzare accesibil oricui. Remarcăm în mod deosebit volumul **Cele două roze** - povestiri de Mihnea Gheorghiu după W. Shakespeare.

În afara acestor edituri axate numai pe carte pentru copii, au mai apărut și altele care tipăresc și lucrări pentru cei mici (**Porto-Franco**, **Gnosis**, **Grai și suflet**, **Universul familiei**, **Literatorul**, **Hyperion**, **Alux SRL**, **Porus**, **Mondero**, **Apollo**, **Demiurg**, **Minerva**, **Dab Canova**, **Agora**, **Eden** - **Seria Juvenalia**, **Garamond**, **Prometeu**, **Oltenia**, **Gutinel** etc.

Așa se face că în perioada 1990-1992, copiii au beneficiat - pe lîngă reeditările din clasicii noștri - și de unele lucrări semnate de autori contemporani îndrăgiți (Ion Horea - **Cartea copiilor frumoși** - București, Editura Gnosis, 1991; Maria Lovin - **Dii căluț năzdrăvan**, Galați, Editura Porto-Franco, 1990 și **Mărgele de rouă**, București, Editura Ion Creangă, 1990; Elisabeta Preda - **Toată vara ne-am jucat**, București, Editura Ion Creangă, 1990; Ion Sorescu - **Copacul Cerb**, Craiova, Scrisul românesc, 1990; Passionaria Stoicescu-Ivanov - **Calendarul fermecat**, București, Editura Ion Creangă, 1991 și **Cele mai năstrușnice pășanii cu animale, păsări, flori, gingăni** - București, Editura „Universul familiei”, 1991; Grette Tartler - **Întâmplări în dicționar** - București, Editura Ion Creangă, 1991; Monica Săvulescu-Voudouris - **Un alt glob, vă rog!**, București, Editura Ion Creangă, 1992 și altele). Chiar dacă lista exemplelor ar părea lungă, aceste titluri sînt insuficiente în raport cu cererile de lectură și nu îndeajuns de variate, categorii întregi de vîrstă rămînînd neglijate.

În domeniul literaturii universale, însă, am avut satisfacția să vedem retipărite cărți care ne-au încîntat copilăria și care dispăruseră din rafturile bibliotecii. Căci - asemenea omului, cartea se degradează cu anii și dispăre, chiar dacă sămînta ei rodește în sufletul cititorilor. Așa încît mulțumim editurilor care s-

au gîdit să-i retipărească pe E. Zola, M. Zevaco, J. London, A. France, K. May, J. Renard, F. Cooper, C. Collodi, Ch. Dickens, Al. Dumas, R. Kipling, A. de Saint-Exupéry.

O serie întregă de culegeri de probleme de matematică, chimie, fizică - dintre care unele deveniseră, în ultimul timp, aproape imposibil de procurat ori destul de greu de împrumutat din bibliotecă din cauza numărului redus de exemplare (aș aminti doar **Exerciții și probleme de matematică** - de Grigore Gheba și Carmina Gheba Cîrnu) au văzut lumina tiparului.

De asemenea au fost tipărite culegeri de exerciții gramaticale, comentarii literare în sprijinul pregătirii pentru bacalaureat și admitere în liceu. Din rîndul acestora, primul loc în topul cărților pe 1992 l-a ocupat lucrarea Ștefaniei Popescu - **Gramatica practică a limbii române cu o culegere de exerciții** - apărută la Editura Didactică și Pedagogică - o carte deosebit de utilă pentru cei interesați (foarte solicitată de altfel, de cititorii noștri). Astfel de volume au mai fost publicate la Editura Porto-Franco, Editura Fundația Culturală Română, Editura Gloria și Editura Apollo (cu colecția **Biblioteca de matematică**).

În domeniul dicționarilor merită a fi remarcată Editura **Demiurg**, care publică instrumente de lucru extrem de utile elevilor și profesorilor (precum **Curențe literare și Figuri de stil** de Irina Petras). De asemenea Editura Științifică, Sport-Turism, Coresi, Porto-Franco, Albatros, unde au fost publicate și dicționare bilingve (**Dicționarul Francez-Român, Român-Francez**, de Gherghina Haneș; **Dicționarul Român-German**, de Mihai Anuței).

Și totuși, Biblioteca pentru copii se confruntă cu problema imposibilității acoperirii tuturor cererilor de lectură. Numărul exemplarelor intrate e mic datorită costului mare, titlurile ieșite pe piață sînt destul de puține și se adresează doar anumitor categorii de vîrstă. Nu putem fi mulțumiți de cartea destinată vârstei preșcolare. Cu excepția citorva titluri, cartea bună destinată acestei vîrste lipsește. Și nici adolescenții nu pot spune că au avut suficiente cărți adecvate vîrstei lor. În afara unor reeditări, a unor dicționare și culegeri apărute la Editura „Albatros” și „Gutinel” (colecția „Liceum” a Editurii Albatros - continuă - consecventă - seria lucrărilor destinate adolescenților), nu prea avem ce consemna.

Revistele de specialitate au publicat periodic topul vânzărilor de carte, deci implicit al preferințelor publicului, anchete sociologice pe marginea fenomenului lecturii, interviuri cu

reprezentanți ai editorilor. Semne bune, deci, care ne întăresc convingerea că în viitor cartea își va ocupa locul cuvenit în preocupările publicului, că ea va fi scoasă pe piață de așa manieră încît să satisfacă orice exigență.

Stă în puterea noastră, a tuturor celor ce ținem în mîini destinul spiritual al „puiului de om” - cel ce va contura destinul spiritual al României de mîine - să-i oferim baia de lumină de care are nevoie pentru a înflori.

Eleonora IOIL

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ B.P. HAȘDEU DIN CHIȘINĂU

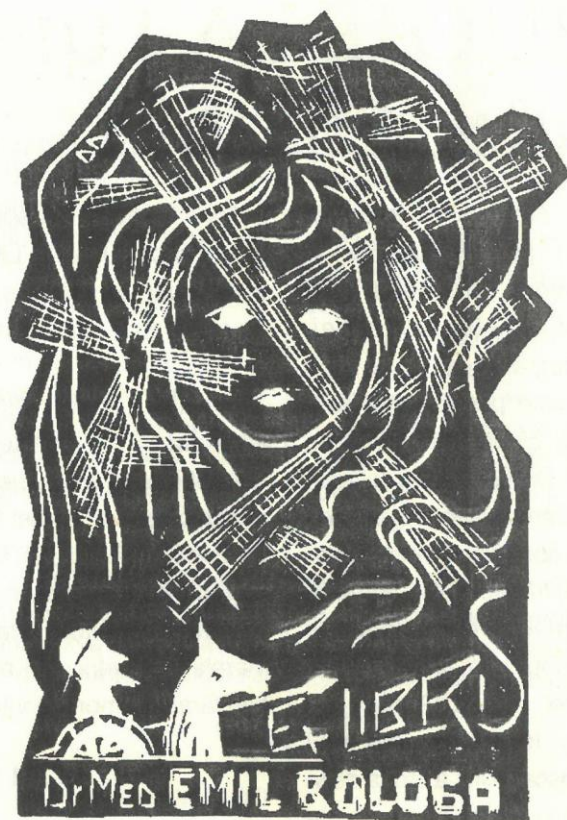
Răspunzînd unei invitații a Bibliotecii municipale „B.P. Hașdeu”, o delegație a Bibliotecii Județene Constanța s-a deplasat la Chișinău, în perioada 25 - 30 aprilie 1993.

Cu siguranță că o astfel de experiență își are implicațiile ei profesionale, dar, în aceeași măsură și afective. Oare ce român nu merge la Chișinău cu emoția că are de văzut și de perceput viața unui oraș atîta vreme „interzis”? Cuprins de febra acestor emoții, traversezi peisajul românesc pînă la Galați, unul dintre punctele ieșirii din țară, și mai departe, cu gîndul, că, de fapt, nu treci decît o graniță vremelnic așezată.

Și, apoi, te primește Chișinăul cu frumusețea spumoasă de floare specifică anotimpului primăvărat, cu parcurile lui splendide, dar mai ales cu căldura sufletească a fraților ce nu s-au văzut niciodată, dar pe care instinctul fratern îi leagă și îi apropie.

Biblioteca municipală își are sediul central într-un punct fierbinte al orașului, în apropierea clădirii Guvernului și vizavi de statuia lui Ștefan cel Mare și Sfînt. Clădirea veche, impresionantă prin arhitectură adăpostește administrația precum și săli de lectură și secția de împrumut. Fondul de carte românească este încă totalmente insuficient, deși s-au făcut și se fac eforturi constante spre a se acoperi necesarul.

Dorința de a citi în românește și carte românească, învățămîntul în limba română, majoritar acum în Republica Moldova determină un mare număr de tineri cititori să

treacă pragul bibliotecii. Uneori, se așteaptă „la rînd” și cite două zile pentru a ajunge la un dicționar explicativ al limbii române ori la un dicționar de sinonime.

Necesarul de carte românească este acoperit în mică măsură de editurile naționale din Moldova, încă puține la număr și cu producție insuficientă de carte românească. În acest sens există colaborări intense cu editurile din România. Materializarea acestora se observă atît privind rafturile secțiilor bibliotecii cit și la secțiile de prelucrare a cărții, unde cărțile sosite din România formează majoritatea. Evidența fondului se realizează computerizat, ceea ce la numărul foarte mare de carte intrată în bibliotecă reprezintă un real ajutor.

În ceea ce privește periodicele, există abonamente la cotidienele românești importante precum și la revistele de cultură și aceasta nu numai la sediul central.

Biblioteca municipală „B.P. Hașdeu” are 52 de filiale, răspândite în toate colțurile orașului. La filiale accentul este pus pe secția de împrumut, spre deosebire de sediul central unde accentul cade pe săli de lectură foarte solicitate. Este de preferat ca cititorii dintr-un anumit cartier să se înscrie la filiala din acel cartier, spre a nu supraaglomera celelalte filiale și sediul central.

Un aspect cu totul particular îl reprezintă existența a 5 filiale ale minorităților din Republica Moldova: rusă, ucrainiană, bulgară, găgăuză și evreiască. Personalul este preponderent de naționalitate respectivă și fondul de

CARTE, PRESĂ ȘI TIPAR DOBROGEAN

DOBROGIA ÎN PRAGUL VEACULUI al XX-lea

de Ionescu M. Dobrogeanu

CĂPITANUL P. D. IONESCU
Membru al Societății Geografice Române

DOBROGIA

IN
PRAGUL VEACULUI AL XX-LEA

GEOGRAFIA MATEMATICĂ, FISICĂ, POLITICĂ, ECONOMICĂ ȘI MILITARĂ

BUCUREȘTI
ATELIERUL GRAFIC L. V. SOCOL, STRADA DRIZUL, 20
1904

Autorul monumentalei lucrări *Dobrogea în pragul veacului al XX-lea*, s-a născut în București, la 21 noiembrie 1866, într-o familie mai mult decât modestă. Studiile și le-a făcut la liceul Matei Basarab, dar, după absolvirea a șase clase, din cauză situației materiale precare, se înrolează în armată ca simplu soldat. Este admis la Școala de subofițeri de la Bistrița pe primul loc, și la 1 octombrie 1890 este repartizat la Constanța cu gradul de sublocotenent. Aici va rămâne timp de 45 de ani.

În tinerețe a cunoscut personalități ale culturii românești precum: Eminescu, Vlahuță, Delavrancea, Caragiale. A fost un cititor pasional al cronicarilor noștri, de la care va împrumuta câte ceva din arhaismul stilului. Neobosit cercetător, colonelul Ionescu M. Dobrogeanul cunoaște „de visu” toată Dobrogea veche, pe care a străbătut-o în lung și-n lat.

Acest cărturar a avut înaintea războiului una din bibliotecile cele mai bogate din Constanța. Din păcate, i-a fost confiscată de armatele de ocupație bulgare.

După demisia din armată (aprilie 1920), a lucrat doi ani la Școala specială a ofițerilor de infanterie (Geografie și Istorie), un an la Școala ofițerilor de marină (Geografie), cinci ani la Școala Superioară comercială de băieți din Constanța (Geografia economică).

Ionescu-Dobrogeanu a scris mult, în domenii variate, dar mai mult în ramurile istorie și geografie.

Spicuim din bogata operă câteva titluri: *Cercetări asupra orașului Constanța*; 1896; *Note relative la istoria Dobrogei*; *Un veac și jumătate din viața Dobrogei medievale*; *Formarea Deltei Dunării și configurația ei veche*, 1927; *Tomis = Constanța*, 1931; *Începuturile creștinismului în Dobrogea*. În „Tomis”, 1932.

Dobrogea în pragul veacului al XX-lea este o lucrare închinată Regelui Carol I, premiată de Academia Română și răsplătită cu medalia de aur la Expoziția din 1906. Evident este una dintre cele mai importante lucrări, despre Dobrogea, o adevărată monografie a ținutului dintre Dunăre și Mare și este fructul a 13 ani de muncă. Intenția autorului era de a face un dicționar al ținutului dobrogean, dar apăruse deja lucrarea lui Gr. Dănescu - astfel că, nu i-a mai rămas decât să-și completeze notele asupra întregului ținut românesc de dincolo de Dunăre. Aceste note, după propria mărturisire din prefața lucrării, le-a cules străbătând pe jos întregul ținut al Dobrogei, de la primari și notari, învățători și preoți, aceștia din urmă punându-i la dispoziție date despre gradul de cultură al populației, înființarea satelor, de unde provin locuitorii și când au sosit aici, despre obiceiurile, datinile, portul naționalităților conlocuitoare; legendele, povestirile și cântecele populare. O altă categorie de la care a cules date au fost bătrânii din vechile sate românești sau bulgărești care au descris viața sub ocupație turcească și agricultorii, crescătorii de vite și pescarii de unde a putut deduce bogăția de odinioară a Dobrogei în vite, pescării și păduri.

Lucrarea este împărțită în cinci capitole mari: I *Geografia matematică*, cu două subcapitole: Numirea Dobrogei și Situațiunea și dimensiunile ei; II *Geografia fizică*; III *Geografia politică*; IV *Geografia economică*; V *Geografia militară*.

În încheiere se face o comparație între starea Dobrogei din 1878 și aceea din 1900.

Lucrarea cuprinde un index alfabetic de nume și de localități ale căror denumiri sunt traduse și în limba română. La începutul volumului este trecută și bibliografia folosită. După propria mărturisire a autorului, în afara câtorva volume dăruite de cei care le-au scris, toate cele aproximativ 113 lucrări au fost cumpărate cu grele sacrificii, deoarece nu a avut posibilitatea să le studieze în bibliotecă din capitala țării.

Merită să menționăm și cele 5 hărți, 6 planșe, 5 crochiuri, 6 schițe și 100 figuri, reprezentând diverse aspecte geografico-economice, etnografice sau geologice ale Dobrogei.

Scrisă cu har, bazată pe o documentație amplă, lucrarea „Dobrogea în pragul veacului al XX-lea” se constituie într-o veritabilă mărturie istorico-geografică despre ținutul dintre Dunăre și Marea Neagră.

Gelu CULICEA.

TIPOGRAFII DOBROGENE

Tipografia, „cea mai frumoasă descoperire a duhului omenesc...” (M. Kogălniceanu), s-a răspândit și pe teritoriul românesc la numai o jumătate de secol de la apariția ei (Govora, Iași, Tirgoviște, Snagov, Blaj, Sibiu). Albert Flocon, în *Universul cărților*, vorbește și despre tipografiile din Europa Orientală, motivând însă „o complexitate de fenomene social-istorice” care i-au îngreunat cercetările.

Dobrogea s-a aflat sub o aspră stăpânire otomană între anii 1417-1877. Știm că tipăriurile românești din toate centrele tipografice din Țara Românească, Moldova, Transilvania și Basarabia au circulat intens în Dobrogea pentru că între românii aflați în ținutul dintre Dunăre și Marea Neagră au existat în permanență relații de credință, preocupări și rudenie cu cei din stînga Dunării, însă informațiile despre tipografiile din spațiul dobrogean lipsesc și s-ar putea ca aici să nu fi existat nici un atelier tipografic românesc pînă după Independență.

Între anii 1879 și 1900, la Tulcea

funcționau „Aurora Dobrogei” și „Tipografia Română” (proprietar B. Silbermann), unde a apărut și prima carte, tipărită în 1882: Nazarettean, I.A. *Notițe istorice și geografice asupra provinciei Dobrogea*.

Editarea cărților în Dobrogea nu a atins performanțele din celelalte centre culturale ale țării, mult mai intensă fiind activitatea de tipărire a ziarelor și revistelor.

Tipografia „Socrate” (proprietar S.P. Augherinos) a funcționat la Sulina și publica între anii 1901-1915 *Budjetul comunei urbane Sulina*.

Almanahul tipografic editat în 1902 de George Filip, tipograf la București,

menționează pentru Constanța următoarele tipografii: „Ovidiu” (proprietar Haralambie Vurlis - 1901-1917), unde au fost editate în 1906 cărțile Ciuchi C. *Istoria marinei române în curs de 18 sec. de la împăratul Traian și I.N. Roman Dobrogea și drepturile politice ale locuitorilor ei*; Tipografia „Aurora” (proprietar Frații Grigoriu) înființată în 1888 va funcționa pînă în preajma primului război mondial. Aici se tipărește prima revistă literară dobrogeană, *Ovidiu*, între 1898-1906 și reapare în 1910, avînd ca redactori pe Petru Vulcan și C.P. Demetrescu. „Tipografia română” (proprietar D. Nicolaescu - 1886-1906) tipărea printre altele: *Spiru Haret - Memoriul profesorilor gimnaziului clasic din Constanța asupra legii învățămîntului secundar și superior*.

Presa locală interbelică număra aproximativ două sute de titluri, însă este adevărat că foarte multe aveau „durata unei raze”.

Constantin Sarry, „patriarhul presei române”, era proprietarul unei foarte importante tipografii, „Dobrogea jună” (1923-1943), care tipărea cotidianul cu același nume, ziar ilustrativ pentru Dobrogea de atunci; Tipografia „Albania” (proprietar M. Sotir) va funcționa aproape trei decenii (1915-1944). Era înzestrată cu cele mai moderne caractere de litere. Tipărea ziare și cărți în limba română și colecțiile în limba albaneză.

Între cele două războaie mondiale la Constanța au funcționat - câteva tipografii: „Constanța”, „Dacia”, „Lucrătorii asociați”, „Speranța”, „Tipografia modernă”, „Dobrogea jună”, „Tiparul”.

Singura tipografie de stat pentru perioada 1900-1947 a fost „Tipografia Școlii de ofițeri de marină” (înființată în 1916).

„Tiparul va omori prejudecățile, va împrăștia în norod luminile și științele morale, politice și sociale” ... afirma M. Kogălniceanu în 1843.

carte adecvat.

Bucureștii și respectiv Clujul au colaborat extrem de eficient cu Chișinăul, susținînd două filiale prin fond de carte, dar și printr-un schimb constant de experiență între bibliotecarii de dincoace și dincolo de Prut. Filiala numită „Onisifor Ghibu” este organizată după regulile bibliotecărești din România, aflîndu-se într-o strînsă colaborare cu Bucureștii.

Deși administrativ vorbind este o filială, „Onisifor Ghibu” ar putea fi o bibliotecă independentă, clădirea deosebit de elegantă și excelent dotată cu mobilier întărind cele afirmate mai sus.

Aflăm că la acest sediu se organizează o mulțime de activități culturale, lansări de carte ale unor autori români din Republica Moldova; expoziții de carte.

Multe din manifestările culturale organizate de Biblioteca municipală „B.P. Hașdeu” sunt onorate de prezența unor personalități culturale ale țării, des citat fiind numele Ministrului Culturii, Ion Ungureanu.

„Transilvania” este filiala sprijinită de Cluj și prin numeroasele donații de carte de toate bibliotecile din zona transilvană. Impresionează interiorul acestui sediu prin frescele avînd ca tematică istoria românilor de-a lungul timpului, special executate pentru bibliotecă.

BIBLIION

Vizitînd Biblioteca de arte, o altă filială a Bibliotecii municipale descoperim aparatură și dotări speciale pentru ascultarea muzicii precum și o colecție bogată de discuri din care nu lipsesc cele de muzică populară românească, des solicitate.

Aici se realizează o bibliografie specifică domeniilor artistice cu privire la Chișinău, cit și în general la Republica Moldova. Biblioteca Județeană Constanța își propune să realizeze la rîndul ei o intensă colaborare cu Biblioteca municipală „B.P. Hașdeu” din Chișinău prin donații de carte și prin sprijin în organizarea uneia dintre filiale.

Fondul de carte românească absolut necesar Chișinăului ar rezolva multe dintre problemele cu care se confruntă colegii

noștri bibliotecari de acolo.

Cartea pentru copii, la fel de puțină la număr acum, dar sperăm și cu ajutorul nostru, mai numeroasă în viitor i-ar putea obîșnui pe micii cititori mai mult să citească în românește. La rîndul lor, manualele și cartea tehnică românească ar putea sprijini cititorii în familiarizarea cu termenii

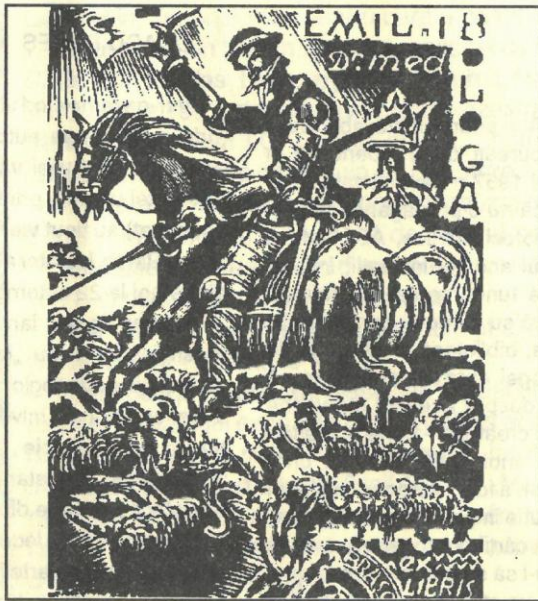
românești și utilizarea lor corectă.

Există, a ș a d a r numeroase căi de a veni în întîmpinarea unor cerințe ale bibliotecii dir. Chișinău.

Am plecat de acolo cu speranța că o d a t ă descoperit d r u m u l spiritual între Constanța și Chișinău el va

putea rămîne deschis permanent.

Corina-Mihaela APOSTOLEANU.

Gabriela DĂIAN.

BAIRAMDEDE

În soare alb, mai roșii par șalvarii,
Femei, copii, roiesc domol spre târg,
În august și caunii dau în pârg
Și aur mult se vîntură prin arii.

Aripa morii vâjje de sârg
Și prin bostană mișună tătarii,
Cu zumzete în roiuri curg bondarii,
Plutind pe urma carelor, spre târg.

Deodată vântul stepelor invie,
Stîrnind pe drumuri colbul
dobrogean,
Un geam trîntit se sparge-n vijelie...

Iar sus de tot, sub cerul diafan,
Cu mîna ridicată din geamie,
Un hoge-ngână imnuri din Coran.

GRIGORE SĂLCEANU
(Poem răsplătit cu Premiul „I.N. Roman”).

ASPECTE ALE LECTURII LA BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ CONSTANȚA

O specialistă franceză în sociologia cărții, Nicole Robine, încerca, într-un studiu, conturarea unei definiții a lecturii: „Autorul scrie pentru a fi citit și cartea nu există decît din clipa în care ea începe să fie citită, din momentul în care semnificatul (cartea, ca suport material al textului - n.n.) devine semnificat prin intermediul decodificării și al decodificatorului. A comunica înseamnă în același timp a decodifica un mesaj, iar transformarea semnificatului - carte în semnificat are un nume precis: lectura”.

Ca instituție de carte, biblioteca are rolul, major, de a facilita procesul comunicării prin acest „mediu de informare”, cel mai prestigios dintre toate și cel mai vechi, adică de a asigura cetățenilor urbei accesul la lectură (și, desigur, și rolul nu mai puțin important - și care vizează tot lectura - de a conserva patrimoniul de carte, de a organiza științific volumul de informație conținut de acesta).

O privire asupra activității dedicate lecturii desfășurată de Biblioteca Județeană Constanța de-a lungul anilor relevă o serie de aspecte care îi creionează profilul și motivația. Astfel, din numărul total al beneficiarilor în registrat anual (circa 30.000) aproape jumătate urmează cursurile unei școli, iar 40% din suma publicațiilor consultate (fie la domiciliu, fie în sălile de lectură) sînt nebeletristice, ceea ce înseamnă că foarte mulți cititori solicită carte destinată formării profesionale (elevii și studenții) sau informării în diverse domenii ale cunoașterii (alte categorii), dar este știut că și operele beletristice au valențe formative, astfel că putem afirma că lectura realizată la Biblioteca Județeană Constanța este, în bună parte, funcțională, activă. Desigur, a fost și este acordată importanța cuvenită lecturii așa-zise „de loisir” sau de „divertisment”, politica de completare cu cărți și alte publicații noi fiind corelată (în ciuda presiunilor oficiale de dinainte de decembrie 1989 pentru achiziționarea de carte „social-politică” în cantități aberante) cu doleanțele reale de lectură ale abonaților, potrivit principiului că nu publicul trebuie să se subordoneze instituțiilor, ci invers. Este adevărat, biblioteca nu a fost indiferentă la acel efect de polarizare a cititorilor - unii fac cu precădere lectură de divertisment (pe măsură ce se îndepărtează de anii școlarizării), alții, cu precădere lectură pentru dezvoltarea personalității, efect numit Mathew (Matei) - o conceptualizare sociologică a renumitului dicton biblic: „cei bogați se-mbogățesc, cei săraci sărăcesc” - folosind toate mijloacele adecvate (de la specializarea sălilor de lectură și îndrumarea lecturii, la organizarea de expoziții de carte și de întâlniri ale autorilor cu publicul etc.), paralel cu perfecționarea instrumentelor bibliografice și a structurării colecțiilor. Biblioteca realizează un indice de lectură bun (în medie, fiecare abonat citește 30 de cărți într-un an), dar indicii de atragere a populației municipiului la serviciile bibliotecii (8%) este nemulțumitor, cauza fiind lipsa unui sistem judicios de filiale de împrumut în cartierele importante (neajuns ce trebuie să stea în atenția edililor constănțeni).

În cei peste 60 de ani de activitate dedicată lecturii publice la Pontul Euxin, Biblioteca județeană Constanța a dobîndit și experiența și autoritatea pentru a deveni (dacă nu este încă) nu numai un tezaur informațional ci și un „fir al Ariadnei” în labirintul Cunoașterii.

C.CONSTANTIN

BIBLIOTECARI CARE AU FOST...

ALEXANDRU HRISTU

Născut la 28 aprilie 1934, în Constanța, Alexandru Hristu, absolvent al Facultății de filologie - Universitatea București, după o perioadă în care a activat ca dascăl de română, în anul 1957 a devenit salariat al Bibliotecii Județene Constanța. Conștient că nu o propagandă vidă și agitația grosolană sunt menirea unei biblioteci publice, Al. Hristu a ostenit ani de-a rîndul, alături de colectivul acestei instituții, întii ca bibliograf, apoi ca director (1962-1965), la fundamentarea profilului lăcașului de către tomitan (bibliotecă publică cu caracter enciclopedic destinată populației municipiului Constanța, bibliotecă științifică și de documentare și, totodată, bibliotecă a Dobrogei, care să depoziteze, să prelucereze și să valorifice tot ce s-a scris despre această străveche provincie românească, precum și tot ce s-a creat aici - carte și presă - de-a lungul vremilor). Deși, începînd cu anul 1966, datorită unor

împrejurări, a lucrat în alte instituții, unde a muncit, de asemenea creator, a fost întotdeauna alături de Biblioteca județeană cu sugestii și cu îndemnuri de speranță, instituție în care se va reîncadra, în 1982. Își reia activitatea de bibliograf (a lucrat intens la „Bibliografia cărții dobrogene”, rămasă în stadiu de fișier), dar o boală grea începe să-l macine, determinîndu-l să se pensioneze în anul 1991. După numai un an (25 decembrie 1992), Alexandru Hristu se va stinge din viață după o nedreaptă suferință.

Cuvintele pe care le-a rostit cu prilejul împlinirii a 60 de ani de la înființare instituției pe care a slujit-o cîntit și cu dăruire, îi completează, credem, acest sumar profil: „Cartea s-a întrupat din oameni pentru generații de oameni, cu lumină și trudă ca informația și viața”.

DRAGU RAREȘ

Într-o vreme cînd vicisitudinile politicii au împins cultura românească (prin martirizarea autorilor adevărați și a cărților fundamentale) spre prăpastia confuziei valorilor, a negării sensurilor celor mai înalte ale existenței umane, printre cei - nu puțini - care (adesea în cel mai deplin anonim) au ținut vie flacăra iubirii cărții celei bune, a fost și profesorul Dragu Rareș, lucrător al Bibliotecii Județene Constanța, dispărut fulgerător dintre noi la 22 octombrie 1991.

Născut la 23 ianuarie 1934, în Constanța, a absolvit cursurile prestigiosului liceu „Mircea cel Bătrîn” din localitate, apoi cele ale Institutului pedagogic de 3 ani - facultatea de filologie (în anii 1954-1956 a fost student al Universității „Al. I. Cuza” din Iași, dar exmatriculat din pricina unei epistole „jignitoare” trimise ziarului „Scinteia”). A activat ca profesor 13 ani în satul Nisipari (jud. Constanța), unde a făcut un rodnic apostolat, iar din 1971 a devenit lucrător al Bibliotecii județene din orașul pontic.

Timp de două decenii, cu tenacitate, tact și cu o remarcabilă vocație de dascăl, colegul Dragu Rareș, ca om de carte într-o instituție specializată (șef de birou la secția de împrumut pentru adulți și filiale) a realizat dezideratul ideal al muncii noastre: transformarea relației cititor-bibliotecar într-un veritabil act de cultură și putem afirma, fără exagerare, că imaginea frumoasă pe care Biblioteca Județeană din Constanța o are astăzi în urbea tomitană, i se datorează, în bună parte, și profesorului-bibliotecar Dragu Rareș.

COSTICĂ CRĂCIUNESCU SAU FASCINAȚIA CULTURII

În intenția de a cunoaște bibliofiliile constănțeni și de a le crea un cadru favorabil cultivării și dezvoltării acestor frumoase pasiuni, Biblioteca Județeană Constanța a hotărât, în anul 1976, fondarea unui Cerc de bibliofilie (care urma să aibă în vedere și inițierea, mai ales a tineretului în știința constituirii unei bune biblioteci personale). Această intenție a fost făcută cunoscută publicului prin presă și prin alte mijloace, însă am constat că deși pentru înscriere la Cerc s-au prezentat numeroși tineri, ei nu posedau biblioteci personale, bibliofiliile autentice manifestând, din pricini pe care nu le-am putut înțelege (să fi fost, oare, teama, că prin această manifestare, statul încerca să-i atragă într-o cursă, pentru a le expropria - ca în anii '50 - cărțile de preț?), foarte multă rețineră. Iată însă, că unul dintre acei tineri, pe nume Costică Crăciunescu, la vreo 26-28 de ani, blond, mic de statură dar voinic, cu o figură plăcută, cu ochi vii, inteligenți, mă ului cu afirmația că este pasionat bibliofil, iar biblioteca sa, de circa 1.000 volume, este profilată pe filosofie.

Uluiala venea de acolo că omul mărturisise că abia își continua, la seară, studiile liceale. Am hotărât deci, invitat fiind, să-i fac o vizită acasă pentru a-i vedea biblioteca. Locuia departe, prin cartierul km 4-5, într-o încăpăre mică, mică, aflată în curtea unei case modeste, încăpăre care servise, probabil, de bucătărie de vară sau magazie. Un pat, o măsuță, un scaunel și, de jur împrejur, pînă în tavanul la care puteam ajunge cu mina, pe rafturi de scânduri negeluite, numai cărți.

C. Crăciunescu avusese dreptate: poseda, într-adevăr o bibliotecă de filosofie. Alcătuită, cred, printr-o remarcabilă intuiție, biblioteca,

pe lângă balastul (inerent) format de eseistica materialist-dialectică, se alcătuita din lucrări importante ale filosofiei universale (ediții postbelice) în traduceri excelente făcute de gânditori români marginalizați de regim, aparținând lui Aristotel, Leucip, Democrit, Epicur, Cicero, Lucrețiu, Sextus Empiricus etc. (din cei vechi), apoi Erasmus, Spinoza, Franțis Bacon, John Locke, Helvetius, Montaigne, Rousseau, Montesquieu, Kant, Hegel, Croce, Georg Lukács, românii Eminescu (lecturile kantiene), V. Conta, Mircea Florian, Lucian Blaga, C. Noica și alții, precum și antologii (Antologia filosofiei antice Vol. 1-2, Iluminismul. Vol. 1-3, Antologia gândirii românești. Vol. 1-2 etc.). Nu lipseau nici opere de referință din literatura românească și universală (indeosebi eseuri) de esență filosofică. Avea pe măsuță Mitul lui Sisif, de Albert Camus, eseu din care tocmai citea și care, mărturisise, îl emoționase profund.

Toate acele cărți fuseseră cumpărate cu puținii bani pe care C. Crăciunescu îi câștiga, ca muncitor necalificat, cărînd mărfuri prin depozite și vizind la două izbînzii: alcătuirea unei biblioteci și terminarea liceului. A activat o vreme la cerc, apoi l-am văzut tot mai rar. S-a calificat, s-a imbarcat pe o navă comercială, și-a întemeiat o familie și, cred, mai adaugă încă volume prețioase la edificiul său bibliofil.

UN OM AL CIFRELOR ÎN UNIVERSUL CĂRȚII: MARIAN MOISE

Ca împătimit bibliofil se manifestă și economistul Marian Moise, director adjunct al Administrației financiare a municipiului Constanța. Însă acest bibliofil are și o altă calitate, care îl singularizează: prețuiește nu numai cărțile bune și rare ci și autorii și, cu siguranță, puțini sunt autorii constănțeni care să nu-l fi cunoscut, să nu se fi bucurat de

sincera lui prețuire (într-o vreme cînd oamenii de carte, mai ales scriitorii, scapă, de regulă, interesului oamenilor cu demnitate); ba mai mult, intelectualul generos care este Marian Moise a făcut tot ce i-a stat în putință ca acești singuratici (autorii cărților) să se cunoască între ei, adunându-i cu abilitate și delicatețe la un pahar cu vin bun ori „mobilizându-i” în vreo excursie prin mult frumoasa noastră Dobrogea.

Biblioteca sa (circa 2.000 de volume) cuprinde titluri de mare valoare documentară (dar și bibliofilă) ca: *Histoire générale des peuples de l'antiquité à nos jours*, Vol. 1-3, Paris, 1925-1926, cele două splendide albume dedicate de marea revistă *L'illustration* primului război mondial (format în folio), cunoscuta lucrare în 20 volume a lui A. Thiers, *Histoire de Consulat et de l'Empire* (Paris, 1845-1862), tratatul în 5 volume al celebrului savant care a fost Elisée Reclus, *Nouvelle géographie universelle* (Paris, 1876-1890), albumul Expoziției Universale de la Paris din 1889 etc.

Între lucrările de referință, amintesc *Enciclopedia Minerva* (București, 1930), *Enciclopedia Română*. Vol. 1-4 (București, 1938-1943) precum și ultimele enciclopedii și dicționare (lingvistice sau tematice) apărute la noi.

Evident, de mare interes în colecția bibliofilului Marian Moise este fondul de carte privind Dobrogea. Aici putem afla *Dicționarul geografic al județului Constanța*, de Gr. Dănescu (pe care nici Biblioteca Județeană nu-l posedă în original), excepționala lucrare a lui Grigore Tocilescu privind *Monumentul de la Adamclisi*, colecția originală a revistei „Ovidiu” pe anul 1898 (prima publicație literară dobrogeană), precum și cărți ale unor autori care au scris despre ținutul pontic: M. Ionescu-Dobrogianu, Ioan Adam, Petru Vulcan, Apostol Culea, Constantin Brătescu, I.N. Roman, Tudor Șoimaru, Titus Cergău și alții.

Și încă un amănunt: dl. Marian Moise este și un pasionat publicist (a scris numeroase

articole despre fiscalitatea în Dobrogea de-a lungul veacurilor și conduce revista *România de la Mare*, serie nouă).

Constantin CIOROIU.

BIBLIOFILII CONSTĂNȚENI

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ DIN BREST - FRANȚA

Deși Constanța are legături culturale cu orașul Brest (între care cartea ocupă un loc important) încă din anul 1990, nu știam nimic despre activitatea Bibliotecii Municipale din îndepărtatul (geograficește) port al Bretoniei. Astfel că ne-am adresat conducerii bibliotecii din Brest, căreia i-am propus un schimb de informații profesionale. Domnul Jean-Claude Le Dro, „Le Conservateur en chef” al bibliotecii bretonne, ne-a răspuns cu o promptitudine remarcabilă, trimițându-ne cataloagele și afișele ultimelor expoziții realizate de Biblioteca Municipală din Brest precum și un pliant ce prezintă rețeaua bibliotecilor publice subordonate.

Iată un catalog de expoziție (3 decembrie 1988 - 5 ianuarie 1989), ce ilustrează activitatea de excepție a librarului și editorului breton Pierre Le Bris, întocmit de Bernard Le Nail, directorul Institutului Cultural al Bretoniei. „Studii făcute în ultimii ani - scrie Bernard Le Nail - au arătat că durata medie de viață a unei librării era de șaptesprezece ani, iar aceea a caselor de editură, încă mult mai scurtă. Le Bris, la Brest, a exercitat meseria de librar patruzeci și doi de ani și face travaliu editorial de treizecișopt de ani (...) Relațiile lui Pierre Le Bris cu scriitorii au fost una dintre marile bucurii ale meseriei sale (...) Cartea de aur a lui Pierre Le Bris care cuprinde autografele multora dintre ei, adesea cu dedicații emoționante și pline de spirit, constituie o uimitoare panoramă a literelor franceze postbelice și ar merita să-și afle loc, mai tîrziu, în vreun muzeu sau mare bibliotecă”. Și o prezență românească: catalogul reproduce o fotografie a scriitorului de origine română C. Virgil Gheorghiu, cu o dedicație către renumitul editor breton.

În lunile mai-iunie 1990, Biblioteca din Brest a consacrat o expoziție de carte dedicată lui Edouard Corbière, „părintele romanului maritim francez”; din păcate, afișul expediției, splendid, nu este însoțit și de un catalog.

Neîndoind, o sărbătoare a graficii de carte va fi fost expoziția dedicată lui Alain Gauthier, artist care a înobilat cu desenele sale de o frapantă originalitate edituri și colecții de prestigiu din Franța, S.U.A., Germania, Japonia etc., pentru care a primit numeroase premii internaționale.

Unui grafician breton, Morgan, solicitat ca ilustrator de importante ziare și reviste, precum și de edituri ca Gallimard, Bordas, Livre de poche, Fleurus, Nathan, Rageot etc. i-a fost organizată o expoziție între 15 martie și 30 aprilie 1991; despre acest artist înzestrat, în cuvîntul de deschidere al admirabilului catalog editat de bibliotecă, domnul I.C. Le Dro afirmă, printre altele: „Morgan este unic în Bretonia. Talentul său este o certitudine. Gîndesc că trebuia să i se ofere o tribună. Acest lucru este îndeplinit”. Nu este lipsit de interes să menționăm că Morgan a conceput și realizat marionete, costume și decoruri pentru piesa: *Le roi se meurt* de Eugène Ionesco, pusă în scenă de Teatrul de marionete „La Chouette” (1989).

Ilustrație de arte și benzi desenate (domenii în care a dovedit o mare virtuozitate) expune (21 mai - 15 iulie 1991) și plasticiana Nicole Claveloux.

Mers étales, terres pétales s-a intitulat expoziția cu peisaje din Bretonia a artistului fotograf Pierre Pitrou (14 februarie - 30 martie 1992).

Jean-Jacques Morvan, plastician și poet elevat, a expus (10 aprilie - 15 iunie 1992) desene și texte (unele inedite). Catalogul expoziției (intitulat *Mots et images*) care cuprinde și reflexii asupra lecturilor lui J.-J. Morvan din tinerețe și de mai tîrziu (Rimbaud, Lautréamont, Proust, Marlaux, Faulkner, Saint-John Perse ș.a.) surprinde și un gînd despre Emil Cioran: „Maintenant cela débouche sur Cioran qui colle à moi. Mais qui et négation et refus. Ofrir une voie désespérée à la jeunesse, c'est inquiétant, dangereux. Hélas, il a souvent raison. Il faudrait peut-être essayer un autre chant du monde. Ce n'est pas Billancourt qu'il ne faut pas désespérer. C'est Demain”.

În sfîrșit, un pliant ne prezintă toate cele 11 biblioteci publice din rețeaua subordonată Bibliotecii Municipale din Brest, fiecare cu profil distinct, în care, pe lângă împrumutul de carte sau studiul tradițional, se împrumută lucrări de artă, casete video, discuri sau se organizează prezentări de filme video, diapozitive și au loc chiar activități de inițiere în folosirea calculatorului în procesul de lectură.

C. CONSTANT

TEIUL

Amintiri lui M. Eminescu

A- am gustat să - l știu niciodată suflet.
Nalt, vletas, cu creștetul cas de fulger,
Amchul lui jasmind refăcea gâdă
cadului nefric

Ape reci multa - a rădăcini amare.
Pas de cerbi scita pe pământ cu frunze.
Ain tulporă lui vovovoi iecau ca
fete de lună.

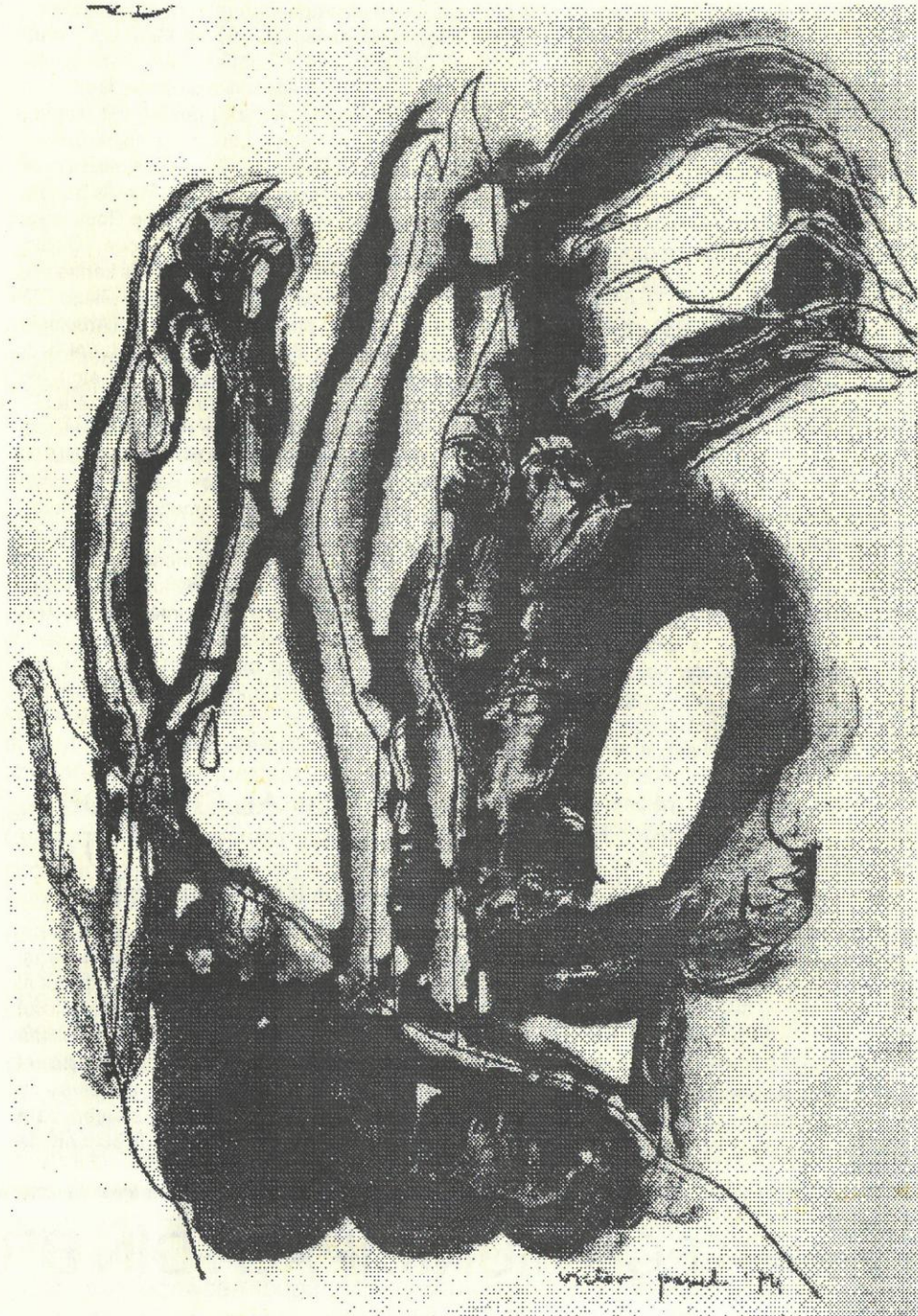
Nat și - i frunza lui se născuoc. Numai
soarta celor ce se născuoc ocheatit
sutura din caupole lui o flome
grea de Lucafeu.

S-a uscat! O, nu! luto - o puzăvoni
relăindu - și focuematul, beat de mituri;
s - e făcut din un trauraxat, lăzindu - și
atfural clopat.

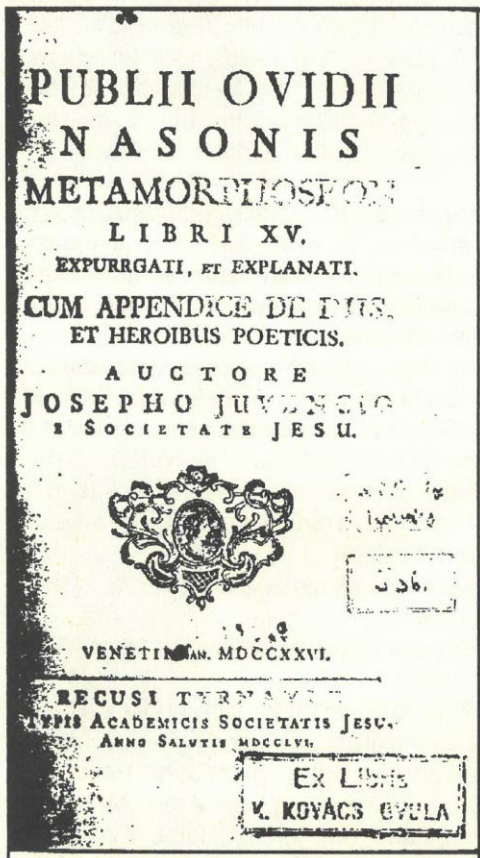
Voi, peselchi de foc, ce - at' dno' ca nula - i
să vă fie sunt - coutly - e născuoc;
oi si unde - at' fi, el plou - va flou pe
creștetul vobru.

Ștefan Aug. Doinaș

Manuscrisul aparținând poetului Ștefan Augustin Doinaș și un desen de
plasticianul Victor Pavel, aflate în volumul unicat „Omagiu lui Mihai Eminescu”

OVIDIU ÎN BIBLIOTECILE ȘI LIBRĂRIILE ROMEI

Prima bibliotecă publică de la Roma a fost întemeiată pe colina Palatin - într-o clădire destinată inițial cenzorilor și numită Atrium Libertatis -, de către Caius Asinius Pollio (76 ante Christum - 5 post Christum), poet, istoric, retor și om politic, care a întemeiat totodată și un cenaclu literar, care va fi frecventat și de poetul Ovidiu. Această bibliotecă era, în același timp, și pinacotecă, adăpostind o bogată colecție de artă. Tot aici se organizau și lecturi publice, vestitele recitationes, pe care le menționează Pliniu cel Tânăr, într-una dintre epistolele sale. Împărații August, Tiberiu, Vespasian și Traian au construit impunătoare biblioteci, cea mai vestită fiind Biblioteca Ulpia, din Forum-ul lui Traian. Numărul bibliotecilor publice de la Roma a crescut mereu, ajungându-se, pînă la sfîrșitul Imperiului roman, la cifra de 30. Cele mai multe dintre ele nu erau amenajate însă într-o clădire independentă, ci constituiau anexa unui templu sau unor băi publice (terme).

În privința librăriilor, avem numeroase mărturii ale scriitorilor latini, care menționează faptul că la Roma exista chiar un cartier al librărilor, numit Argiletum. Librării (bibliopolae) erau, totodată, și editori, căci ei îi publicau pe scriitorii, copiind cu mîna lor, în mai multe exemplare, sau dictând mai multor sclavi, textele care le erau încredințate și pe care le expuneau apoi frumos, sub formă de suluri (volumina), în rafturile librăriilor, spre vânzare. Și aici se organizau lecturi publice, autorii fiind invitați să citească din opera lor. Cei mai vestiți librari de la Roma au fost frații Sosius.

Poetul satiric Marțial pomenește, în mai multe dintre epigramele sale, despre destinul cărților care ajungeau pe mîna librărilor și, apoi, a cititorilor, transmitîndu-ne cu gîndul la vestitul dicton al lui Terentianus Maurus: „Habent sua fata libelli” (Și cărțile își au destinul lor). Într-una dintre epigrame (I, 3), se adresează cârticicăi sale care urma să apară:

„Ai vrea în Argiletum să fii în librărie, / La mine, carte mică, nimic nu mai te-mbie. / Dar tu știi cu câtă mândrie-mpărătească / Stăpâna lumii, Roma, la tine-o să privească. / Tu nu știi că poporul lui marte-a devenit, / De la o vreme-ncoace, prea greu de mulțumit. / Eu nu cunosc sub soare, niciunde, alt popor, / De la bătrîni la tineri, mai batjocoritori; / Au nas de ceară pînă și cei mai mici copii! / În timp de, de la unii, un „bravo” răsuna-va, / Iar alții cu săruturi au să-ți cinstească slava, / Cei mulți, strînși laolaltă, te vor disprețui. / Dartu, de-aici nainte, nevrînd să mai înduri / De la stăpînul aspru atîtea corecturi, / Te duci, nechibzuite, zbori în văzduh, nu-ți pasă! / Hai, fugi, dar ia aminte: era mai bine-acasă”.

Vom urmări mai departe, în chip succint, câteva momente de referință privind destinul scrierilor lui Ovidiu în antichitate, pătrunderea lor în conștiința cititorilor prin intermediul bibliotecilor, librăriilor și manifestărilor publice.

Ovidiu a compus prima sa scriere, intitulată Amores (Iubirile) pe la vârsta de 18-23 de ani și a publicat-o prin anii 16-15 ante Christum, deci pe la vârsta de 27-28 de ani. Dar poetul a participat cu asiduitate, încă de foarte tînăr, la lecturile publice de la Roma, bucurându-se de o imensă popularitate. Multe dintre elegiile sale au circulat în manuscris, înainte de a forma o culegere și a fi publicate. Scrierile sale s-au aflat multă vreme la loc de cinste în bibliotecile și librăriile Romei, trezind un interes cu totul aparte în rândurile cititorilor.

Dar cumplitul edict al împăratului, prin care poetul era silit să plece în exil, în îndepărtatul și sălbaticul ținut al Pontului Euxin, a avut o influență nefastă și asupra destinului cărților sale. Căci după căderea omului în totală dizgrație față de Putere - nimic nu e nou sub soare (nihil novi sub sole) - operele ovidiene, mai ales cel cu caracter erotic, au fost scoase din bibliotecile publice și din librăriile din Roma

pentru mai multă vreme. Ceea ce este mai trist este faptul că Ovidiu însuși, dînd dovadă de lipsă de tărie sufletească, a ajuns să-și renege o parte din scrierile sale, pe cele compuse în prima perioadă de creație, sperînd că prin aceasta ar putea să-l înduplece pe împărat și să-l determine să-l recheme din exil. Adresându-se epistolei care pleacă spre Roma, a unei fiice iubite, poetul o îndeamnă să fie prudentă, să nu vorbească prea mult și să fugă de surorile sale - de fapt, de frații ei, căci libellus, -i (cârticică) este, în latinește, de genul masculin -, de scrierile erotice, care l-au adus la pierzare pe autorul lor:

„Prea multe de-o să-ntrebe, să taci mai bine-ar fi, / Citească-te mai bine! Prea multe nu vorbi! / De te-or huli pe față, tu nu te apăra, / Căci te acuzi mai tare atunci, prin vorba ta! / ... În vechea încăpere cînd tu vei fi intrat / Și te-i vedea la locu-ți în scrinul cel curbat, / O să-i găsești în veghe pe toți, creaiți la rînd, / În ordine firească, pe frații tăi șezînd! / Și poartă fiecare un nume prea cinstit, / Și titlul la vedere și-ți în necontenit! / Trei însă-n întuneric ascunși îi vei găsi: Învață meșteșugul funest de a iubi! / Iar tu, sau fugi de dinșii, sau dacă poți, să țipi, / Spunîndu-le în față Telegoni și Oedipi! / Și orișicât vrei-vor să-ți spună al lor țel, / De mă iubești pe mine, tu nu-i iubi de fel!”

Dar nici interzicerea scrierilor sale la Roma, nici autonegarea nu au putut să șteargă versurile ovidiene din conștiința cititorilor. Gloria marelui poet latin a crescut din ce în ce mai mult, pe măsura trecerii timpului, dăinuind peste secole și milenii. Glasul puterii nu a putut învinge glasul Rațiunii, al Iubirii și al Artei.

Ștefan CUCU

BIBLION

Apare sub egida Asociației Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România - Filiala Constanța și Biblioteca județeană Constanța.

Redactor responsabil: Dumitru Constantin - Zamfir; redactor: Constantin Cioroiu

Tehnoredactare computerizată: S.S.I TOTALDATA S.A.
Tiparul executat la GOLIAT S.R.L.

12.032

Lei 100